

32003L0055

15.7.2003

DZIENNIK URZĘDOWY UNII EUROPEJSKIEJ

L 176/57

DYREKTYWA 2003/55/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
z dnia 26 czerwca 2003 r.
dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 98/30/WE

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 47 ust. 2, art. 55 i art. 95,

uwzględniając wnioski Komisji ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Dyrektywa 98/30/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. dotycząca wspólnych zasad w odniesieniu do rynku wewnętrznego gazu ziemnego ⁽⁴⁾ miała doniosłe znaczenie dla tworzenia wewnętrznego rynku gazu.

(2) Doświadczenie uzyskane podczas wdrażania tej dyrektywy pokazuje korzyści płynące z wewnętrznego rynku gazu w wyniku wzrostu wydajności, obniżek cen, wyższych standardów usług i wzrostu konkurencyjności. Jednakże nadal istnieją istotne niedociągnięcia, a także możliwości poprawy funkcjonowania pozostałych segmentów rynku i potrzebne są konkretne postanowienia w celu zapewnienia równych warunków działania i w celu zmniejszenia ryzyka rynkowej dominacji i rabunkowych zachowań, zagwarantowania niedyskryminacyjnych taryf przesyłowych i dystrybucyjnych poprzez zapewnienie dostępu do sieci na podstawie taryf opublikowanych przed ich wejściem w życie i zapewnienie ochrony praw drobnych i słabych ekonomicznie odbiorców.

(3) Na swym posiedzeniu w Lizbonie w dniach 23 i 24 marca 2000 r. Rada Europejska wezwała do podjęcia szybkich działań w celu zakończenia tworzenia wewnętrznego rynku w sektorach energii elektrycznej i gazu oraz przyspieszenia liberalizacji w tych sektorach, aby osiągnąć w pełni funkcjonujący rynek wewnętrzny. Parlament Europejski w swej uchwale z dnia 6 lipca 2000 r. w sprawie drugiego raportu Komisji o stanie liberalizacji rynków energetycznych zwrócił się z prośbą do Komisji o przyjęcie szczegółowego harmonogramu realizacji dokładnie wytyczonych celów, aby stopniowo, lecz całkowicie zliberalizować rynek energetyczny.

(4) Swobody, jakie Traktat gwarantuje obywatelom Europy – swobodny przepływ towarów, prawo do swobodnego świadczenia usług i swoboda przedsiębiorczości – są możliwe do zrealizowania jedynie w warunkach w pełni otwartego rynku, który umożliwi wszystkim odbiorcom swobodny wybór dostawców, a wszystkim dostawcom swobodną realizację dostaw do swych odbiorców.

(5) W świetle przewidywanego wzrostu uzależnienia od zużycia gazu ziemnego należy rozważyć inicjatywy i środki dla wspierania wzajemnych porozumień dotyczących dostępu w sieciach państw trzecich i integracji rynkowej.

(6) Główne przeszkody w dochodzeniu do w pełni funkcjonującego i konkurencyjnego rynku wewnętrznego wiążą się między innymi z kwestiami dostępu do sieci, dostępu do magazynowania, polityki taryfowej, współdziałania systemów i z różnymi stopniami otwarcia rynku w poszczególnych Państwach Członkowskich.

(7) Aby zapewnić wolną konkurencję, dostęp do sieci musi być niedyskryminacyjny, przejrzysty i uczciwie wyceniony.

(8) W celu ukończenia tworzenia wewnętrznego rynku gazu ziemnego niezmiernie ważny jest niedyskryminacyjny dostęp do sieci operatorów systemu przesyłowego i dystrybucyjnego. Operator systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego może składać się z jednego lub więcej przedsiębiorstw.

(9) W przypadku przedsiębiorstwa gazowniczego zajmującego się działalnością: przesyłu, dystrybucji, magazynowania, albo związaną ze skroplonym gazem ziemnym (LNG), które pod względem prawnym jest odrębne od przedsiębiorstw prowadzących działalność produkcyjną lub

⁽¹⁾ Dz.U. C 240 E z 28.8.2001, str. 60 oraz Dz.U. C 227 E z 24.9.2002, str. 393.

⁽²⁾ Dz.U. C 36 z 8.2.2002, str. 10.

⁽³⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 13 marca 2002 r. (Dz.U. C 47 E z 27.2.2003, str. 367), wspólne stanowisko Rady z 3 lutego 2003 r. (Dz.U. C 50 E z 4.3.2003, str. 36) oraz decyzja Parlamentu Europejskiego z dnia 4 czerwca 2003 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽⁴⁾ Dz.U. L 204 z 21.7.1998, str. 1.

dostaw, wyznaczonym operatorem systemu może być to samo przedsiębiorstwo, które jest właścicielem infrastruktury.

- (10) W celu zapewnienia efektywnego i niedyskryminacyjnego dostępu do sieci właściwe jest, aby systemy przesyłowe i dystrybucyjne były eksploatowane przez prawnie oddzielone przedsiębiorstwa, w przypadku występowania przedsiębiorstw zintegrowanych pionowo. Komisja powinna ocenić środki dające taki sam efekt, opracowane przez Państwa Członkowskie w celu spełnienia wyżej wspomnianego wymogu i w stosownych przypadkach przedłożyć projekty zmian niniejszej dyrektywy.

Właściwe jest również, aby operatorzy systemu przesyłowego i dystrybucyjnego mieli rzeczywiste prawa do podejmowania decyzji w stosunku do aktywów koniecznych do konserwacji i remontów, eksploatacji i rozbudowy sieci, w przypadku gdy te aktywa są własnością i są eksploatowane przez przedsiębiorstwa zintegrowane pionowo.

Ważne jest jednak rozróżnienie pomiędzy odrębnością prawną a wydzieleniem własnościowym. Odrębność prawna nie oznacza zmiany własności aktywów i nic nie stoi na przeszkodzie, aby zachować podobne lub identyczne warunki zatrudnienia we wszystkich zintegrowanych pionowo przedsiębiorstwach. Należy jednak zagwarantować niedyskryminacyjny proces podejmowania decyzji poprzez rozwiązania organizacyjne dotyczące niezależności odpowiedzialnych decydentów.

- (11) Aby uniknąć nakładania nieproporcjonalnie dużych obciążeń finansowych i administracyjnych na małe firmy dystrybucyjne, Państwa Członkowskie powinny zwolnić takie firmy, gdy zachodzi taka konieczność, od wymogów prawnego wydzielenia dystrybucji.

- (12) W celu ułatwienia zawierania przez przedsiębiorstwo gazownicze z siedzibą w danym Państwie Członkowskim kontraktów na dostawę gazu do uprawnionych odbiorców w innym Państwie Członkowskim, Państwa Członkowskie oraz, w stosownych przypadkach, krajowe urzędy regulacji powinny działać na rzecz bardziej jednolitych warunków i tego samego stopnia uprawnień dla całego rynku wewnętrznego.

- (13) Istnienie skutecznej regulacji prowadzonej przez jeden lub więcej krajowych urzędów regulacji jest istotnym czynnikiem gwarancji niedyskryminacyjnego dostępu do sieci. Państwa Członkowskie określają funkcje, kompetencje i uprawnienia administracyjne urzędów regulacji. Ważne jest, aby urzędy regulacji we wszystkich Państwach Członkowskich miały ten sam minimalny zakres kompetencji. Zakres kompetencji tych urzędów powinien obejmować ustalanie lub zatwierdzanie taryf, lub przynajmniej metodologii kalkulacji taryf przesyłowych lub dystrybucyjnych oraz taryf na dostęp do instalacji skroplonego gazu ziemnego (LNG). W celu uniknięcia niepewności oraz kosztownych i długotrwałych sporów taryfy te powinny być publikowane przed ich wejściem w życie.

- (14) Komisja przedstawiła swój zamiar utworzenia Europejskiej Grupy Regulatorów Energii Elektrycznej i Gazu, która stanowiłaby odpowiedni organ doradczy wspierający współpracę i koordynację krajowych urzędów regulacji w celu wspierania rozwoju wewnętrznego rynku energii elektrycznej i gazu i wniesienie wkładu do zgodnego z prawem stosowania we wszystkich Państwach Członkowskich postanowień ujętych w niniejszej dyrektywie i w dyrektywie 2003/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej ⁽¹⁾, i w rozporządzeniu (WE) nr 1228/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 czerwca 2003 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej ⁽²⁾.

- (15) W celu zapewnienia skutecznego dostępu do rynku wszystkim jego uczestnikom, łącznie z nowymi wchodzącymi na rynek, konieczne są niedyskryminacyjne i odzwierciedlające koszty mechanizmy bilansowania. Do chwili gdy rynek gazowy stanie się wystarczająco płynny, powinno się to osiągać poprzez ustanowienie przejrzystych mechanizmów rynkowych dla dostaw i zakupu gazu potrzebnego w ramach ustalonych wymogów bilansowania. W przypadku braku takiego płynnego rynku krajowe urzędy regulacji powinny odgrywać aktywną rolę w celu zagwarantowania, żeby zasady bilansowania w taryfach nie były dyskryminacyjne i odzwierciedlały koszty. Jednocześnie należy dokonać właściwych działań w celu bilansowania wchodzącego i wychodzącego z systemu gazu i uniknięcia zagrożenia systemu.

- (16) Krajowe urzędy regulacji powinny mieć prawo ustalania albo zatwierdzania taryf lub metodologii kalkulacji taryf, na podstawie propozycji operatora systemu przesyłowego albo operatora(-ów) systemu dystrybucyjnego, bądź operatora skroplonego gazu ziemnego (LNG), albo na podstawie wniosku uzgodnionego między tym(-i) operatorem (-ami) i użytkownikami sieci. Podczas realizacji tych zadań krajowe urzędy regulacji powinny zapewnić, aby taryfy przesyłowe i dystrybucyjne były niedyskryminacyjne i odzwierciedlające koszty, oraz powinny uwzględniać długoterminowe marginalne, uniknięte koszty sieci, pochodzące z zastosowania zarządzania popytem.

- (17) Korzyści wynikające z wewnętrznego rynku powinny być dostępne dla całego przemysłu i handlu Wspólnoty, włącznie z małymi i średnimi przedsiębiorstwami i dla wszystkich obywateli Wspólnoty, jak najszybciej, ze względu na uczciwość, konkurencyjność i pośrednio w celu tworzenia miejsc pracy dzięki zwiększeniu wydajności pracy w przedsiębiorstwach.

⁽¹⁾ Dz.U. L 176 z 15.7.2003, str. 37.

⁽²⁾ Dz.U. L 176 z 15.7.2003, str. 1.

- (18) Odbiorcy gazu powinni mieć możliwość swobodnego wyboru dostawcy. Niemniej jednak należy przyjąć etapowe tworzenie wewnętrznego rynku gazu, włącznie z określeniem konkretnego terminu jego realizacji, w celu umożliwienia dostosowania się przemysłu i zagwarantowania, że istnieją odpowiednie środki i systemy ochrony interesów odbiorców oraz że mają oni rzeczywiste i efektywne prawo wyboru swego dostawcy.
- (19) Stopniowe otwieranie rynków na pełną konkurencję powinno jak najszybciej zlikwidować różnice między Państwami Członkowskimi. Należy zapewnić przejrzystość i pewność we wdrażaniu niniejszej dyrektywy.
- (20) Dyrektywa 98/30/WE wnosi wkład w dostęp do magazynowania jako części systemu gazowniczego. W świetle doświadczeń zgromadzonych podczas wdrażania rynku wewnętrznego należy przyjąć dodatkowe środki w celu wyjaśnienia postanowień dotyczących dostępu do magazynowania i do instalacji pomocniczych.
- (21) Instalacje do magazynowania są istotnymi elementami, między innymi w zakresie wdrażania usług o charakterze użyteczności publicznej, takich jak bezpieczeństwo dostaw. Nie powinno to prowadzić do wypaczeń konkurencji ani do dyskryminacji w dostępie do magazynowania.
- (22) Dalsze działania powinny być podjęte w celu zapewnienia przejrzystych i niedyskryminacyjnych taryf za dostęp do transportu. Taryfy te powinny być stosowane wobec wszystkich użytkowników na niedyskryminacyjnych zasadach. W sytuacji gdy instalacje magazynowe, pojemności magazynowe gazociągów lub instalacje pomocnicze funkcjonują na wystarczająco konkurencyjnym rynku, dostęp mógłby być przyznawany na podstawie przejrzystych i niedyskryminujących mechanizmów rynkowych.
- (23) W interesie bezpieczeństwa dostaw, bilans dostaw i zapotrzebowania w poszczególnych Państwach Członkowskich powinien być monitorowany i na podstawie monitoringu powinien zostać sporządzony raport na temat sytuacji na poziomie Wspólnoty, uwzględniający przepustowość połączeń pomiędzy obszarami. Taki monitoring powinien być przeprowadzony wystarczająco wcześnie, aby umożliwić przyjęcie odpowiednich środków w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dostaw. Budowa oraz konserwacja i remonty koniecznej infrastruktury sieciowej wraz z przepustowością połączeń powinny się przyczyniać do zagwarantowania ciągłości dostaw gazu.
- (24) Państwa Członkowskie powinny zagwarantować, uwzględniając konieczne wymagania jakościowe, niedyskryminacyjny dostęp do systemu gazowniczego dla biogazu, gazu z biomasy i innych rodzajów gazu, pod warunkiem że dostęp ten jest zgodny z przepisami technicznymi i normami bezpieczeństwa. Te przepisy i normy powinny gwarantować technicznie wykonalne i bezpieczne wprowadzanie gazu do sieci i transport tych gazów systemem gazowniczym oraz powinny uwzględniać charakterystyki chemiczne tych gazów.
- (25) Kontrakty długoterminowe będą nadal stanowić istotny element dostaw gazu w Państwach Członkowskich i powinny zostać utrzymane jako opcja dla przedsiębiorstw dostaw gazu, o ile nie są sprzeczne z celami niniejszej dyrektywy i są zgodne z Traktatem, włączając w to zasady konkurencji. Konieczne jest zatem uwzględnianie tych kontraktów przy planowaniu zdolności dostaw i transportowych przedsiębiorstw gazowniczych.
- (26) W celu utrzymania wysokich standardów usług o charakterze użyteczności publicznej we Wspólnocie wszystkie środki przyjmowane przez Państwa Członkowskie, zmierzające do osiągnięcia celów niniejszej dyrektywy, powinny być regularnie podawane do wiadomości Komisji. Komisja powinna regularnie publikować raport analizujący środki przyjęte na poziomie kraju, aby osiągnąć cele usług o charakterze użyteczności publicznej i porównujący ich efektywność, w celu zalecenia środków, które należy przyjąć na poziomie kraju, aby osiągnąć wysokie standardy usług o charakterze użyteczności publicznej.
- Państwa Członkowskie powinny zagwarantować odbiorcom, gdy są oni podłączeni do systemu gazowniczego, informacje o ich prawach do dostaw gazu ziemnego o określonej jakości po rozsądnych cenach. Środki przyjmowane przez Państwa Członkowskie w celu ochrony odbiorców końcowych mogą różnić się od siebie w stosunku do gospodarstw domowych oraz małych i średnich przedsiębiorstw.
- (27) Przestrzeganie wymogów usług o charakterze użyteczności publicznej jest podstawowym wymogiem niniejszej dyrektywy i ważne jest, aby wspólne minimalne standardy, przestrzegane przez wszystkie Państwa Członkowskie, zostały określone w niniejszej dyrektywie, z uwzględnieniem celów ochrony konsumenta, bezpieczeństwa dostaw, ochrony środowiska i równoważnych poziomów konkurencji we wszystkich Państwach Członkowskich. Ważne jest, aby wymogi usług o charakterze użyteczności publicznej mogły być interpretowane na poziomie kraju, z uwzględnieniem sytuacji w danym państwie i pod warunkiem przestrzegania prawa Wspólnoty.
- (28) Środki wdrożone przez Państwa Członkowskie w celu realizacji spójnych celów społecznych i gospodarczych mogą obejmować w szczególności zapewnianie odpowiednich bodźców ekonomicznych, przy zastosowaniu, w odpowiednich przypadkach, wszystkich istniejących narzędzi krajowych i Wspólnoty. Narzędzia te mogą obejmować mechanizmy zobowiązań dla zagwarantowania koniecznych inwestycji.
- (29) W zakresie, w jakim środki przyjęte przez Państwa Członkowskie w celu spełnienia usług o charakterze użyteczności publicznej stanowią pomoc państwa, na mocy art. 87 ust. 1 Traktatu, istnieje obowiązek, zgodnie z art. 88 ust. 3 Traktatu, podania ich do wiadomości Komisji.

(30) Ponieważ cel proponowanych działań, a mianowicie stworzenie w pełni funkcjonalnego wewnętrznego rynku gazu z przewagą uczciwej konkurencji, nie może w wystarczającym stopniu być osiągnięty przez Państwa Członkowskie a może, z powodu zakresu i skutków działań, być lepiej zrealizowany na poziomie Wspólnoty, Wspólnota może przyjąć środki, stosując zasadę pomocniczości i proporcjonalności, zgodnie z postanowieniami art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną postanowieniami tego artykułu, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tego celu.

(31) W świetle doświadczeń zebranych podczas obowiązywania dyrektywy Rady 91/296/EWG z dnia 31 maja 1991 r. w sprawie przesyłu gazu ziemnego poprzez sieci ⁽¹⁾ należy przyjąć środki w celu zapewnienia jednolitych i niedyskryminacyjnych warunków dostępu do sieci przesyłowej, łącznie z transgranicznymi przepływami gazu pomiędzy Państwami Członkowskimi. W celu zapewnienia jednolitości w traktowaniu dostępu do sieci gazowych, również w przypadku tranzytu, ta dyrektywa powinna być uchylona. Uchylenie dyrektywy 91/296/EWG nie powinno stanowić w przyszłości przeszkody dla zawierania kontraktów długoterminowych.

(32) Z uwagi na zakres zmian wprowadzonych do dyrektywy 98/30/WE pożądane jest, ze względu na jasność i racjonalność, aby rozpatrywane postanowienia zostały ponownie przywołane.

(33) Niniejsza dyrektywa przestrzega podstawowych praw i jest zgodna z zasadami uznanymi w szczególności w Karcie Podstawowych Praw Unii Europejskiej.

(34) Środki konieczne do wprowadzenia w życie niniejszej dyrektywy powinny zostać przyjęte zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji ⁽²⁾,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I

ZAKRES I DEFINICJE

Artykuł 1

Zakres

1. Niniejsza dyrektywa ustala wspólne zasady przesyłu, dystrybucji, dostaw i magazynowania gazu ziemnego. Określa przepisy

⁽¹⁾ Dz.U. L 147 z 12.6.1991, str. 37. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą Komisji 95/49/WE (Dz.U. L 233 z 30.9.1995, str. 86).

⁽²⁾ Dz.U. L 184 z 17.7.1999, str. 23.

dotyczące organizacji i działania sektora gazu ziemnego, dostępu do rynku, kryteria i procedury stosowane w udzielaniu zezwoleń na przesył, dystrybucję, dostawy i magazynowanie gazu ziemnego oraz na eksploatację systemów.

2. Przepisy ustalone w niniejszej dyrektywie, dotyczące gazu ziemnego, łącznie ze skroplonym gazem ziemnym (LNG), mogą mieć zastosowanie również w przypadku biogazu i gazu z biomasy albo innych rodzajów gazu, pod warunkiem że ich wprowadzanie do systemu i transport systemem przeznaczonym dla gazu ziemnego są technicznie wykonalne i bezpieczne.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy:

- 1) „przedsiębiorstwo gazownicze” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która prowadzi przynajmniej jeden z następujących rodzajów działalności: produkcja, przesył, dystrybucja, dostawa, zakup lub magazynowanie gazu ziemnego, włączając w to LNG, która odpowiada za zadania handlowe, techniczne lub zadania konserwacyjne i remontowe dotyczące tych działalności, z wyłączeniem odbiorców końcowych;
- 2) „sieć gazociągów kopalnianych (złożowych, kolektorowych i ekspedycyjnych)” oznacza każdy gazociąg lub sieć gazociągów eksploatowanych lub zbudowanych w ramach projektu wydobycia ropy naftowej lub gazu, bądź wykorzystywanych do przesyłania gazu ziemnego z jednego lub z większej liczby miejsc wydobycia do zakładu oczyszczania i obróbki, do terminalu albo do końcowego przeładunkowego terminalu przybrzeżnego;
- 3) „przesył” oznacza transport gazu ziemnego siecią gazociągów wysokociśnieniowych z wyłączeniem sieci gazociągów kopalnianych, w celu dostarczenia go odbiorcom, ale nie oznacza dostaw;
- 4) „operator systemu przesyłowego” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która zajmuje się przesyłem i jest odpowiedzialna za eksploatację, zapewnienie konserwacji i remontów, a w razie konieczności za rozbudowę systemu przesyłowego na danym obszarze, a w odpowiednich przypadkach za połączenia z innymi systemami, i za zapewnienie długoterminowej przepustowości systemu dla zaspokojenia rozsądnych potrzeb transportu gazu;
- 5) „dystrybucja” oznacza transport gazu ziemnego lokalnymi lub regionalnymi sieciami gazociągów celem dostarczenia odbiorcom, ale nie obejmuje dostaw;
- 6) „operator systemu dystrybucyjnego” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która zajmuje się dystrybucją i jest odpowiedzialna za eksploatację, zapewnienie konserwacji i remontów, w razie konieczności za rozbudowę systemu dystrybucyjnego na danym obszarze, a w odpowiednich przypadkach za połączenia z innymi systemami i za zapewnienie długoterminowej przepustowości systemu dla zaspokojenia rozsądnych potrzeb dystrybucji gazu;

- 7) „dostawa” oznacza sprzedaż, łącznie z odsprzedażą, gazu ziemnego, w tym również LNG, odbiorcom;
- 8) „przedsiębiorstwo dostaw” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną realizującą dostawy;
- 9) „instalacja magazynowa” oznacza instalację używaną do magazynowania gazu ziemnego i będącą własnością przedsiębiorstwa gazowniczego lub eksploatowaną przez nie, włącznie z częścią instalacji LNG używaną do magazynowania LNG, ale z wyłączeniem części wykorzystywanej do działalności produkcyjnej oraz z wyłączeniem urządzeń przeznaczonych wyłącznie dla operatorów systemu przesyłowego dla realizacji ich zadań;
- 10) „operator systemu magazynowania” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną zajmującą się magazynowaniem i odpowiedzialną za eksploatację instalacji magazynowych;
- 11) „instalacja LNG” oznacza terminal wykorzystywany do skraplania gazu ziemnego albo importu, wyładunku i regazyfikacji LNG i może zawierać instalacje pomocnicze i buforowe zbiorniki magazynowe LNG potrzebne do regazyfikacji LNG i w następstwie do wysłania gazu do systemu przesyłowego, ale z wyłączeniem części terminali LNG przeznaczonych do magazynowania;
- 12) „operator systemu LNG” oznacza osobę fizyczną albo prawną zajmującą się skraplaniem gazu ziemnego albo jego przywozem, wyładunkiem i regazyfikacją LNG oraz odpowiedzialną za eksploatację instalacji LNG;
- 13) „system” oznacza każde sieci przesyłowe, sieci dystrybucyjne, instalacje LNG lub instalacje magazynowe będące własnością przedsiębiorstwa gazowniczego lub eksploatowane przez nie, włącznie z pojemnościami magazynowymi gazociągów i instalacjami pomocniczymi oraz instalacjami zależnych przedsiębiorstw, koniecznymi do zapewnienia dostępu do sieci przesyłowych, dystrybucyjnych i do LNG;
- 14) „instalacje pomocnicze” oznaczają wszelkie instalacje pomocnicze konieczne do zapewnienia dostępu i eksploatacji sieci przesyłowych lub dystrybucyjnych lub instalacji LNG lub instalacji magazynowych, włączywszy instalacje dla bilansowania obciążenia i instalacje mieszalnikowe, ale z wyłączeniem instalacji przeznaczonych wyłącznie dla operatorów systemu przesyłowego dla realizacji ich zadań;
- 15) „pojemności magazynowe gazociągów” oznaczają magazynowanie pod ciśnieniem w gazowych systemach przesyłowych i dystrybucyjnych z wyłączeniem instalacji przeznaczonych dla operatorów systemu przesyłowego dla realizacji ich zadań;
- 16) „system połączony” oznacza szereg wzajemnie ze sobą połączonych systemów;
- 17) „gazociąg międzysystemowy” oznacza linię przesyłową przekraczającą granicę między Państwami Członkowskimi wyłącznie w celu połączenia krajowych systemów przesyłowych tych Państw Członkowskich;
- 18) „gazociąg bezpośredni” oznacza dodatkowy gazociąg uzupełniający system połączony;
- 19) „zintegrowane przedsiębiorstwo gazownicze” oznacza przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo lub poziomo;
- 20) „przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo” oznacza przedsiębiorstwo gazownicze lub grupę przedsiębiorstw, których wzajemne relacje określone są w art. 3 ust. 3 rozporządzenia Rady nr 4064/89 (EWG) z dnia 21 grudnia 1989 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw⁽¹⁾, gdy dane przedsiębiorstwo/dana grupa przedsiębiorstw prowadzi przynajmniej jedną z wymienionych działalności: przesył, dystrybucja, LNG lub magazynowanie oraz przynajmniej jedną z działalności: produkcja albo dostawa gazu ziemnego;
- 21) „przedsiębiorstwo zintegrowane poziomo” oznacza przedsiębiorstwo realizujące przynajmniej jeden z następujących rodzajów działalności: produkcja, przesył, dystrybucja, dostawa albo magazynowanie gazu ziemnego oraz działalność niegazowniczą;
- 22) „przedsiębiorstwo zależne” oznacza przedsiębiorstwa zależne w znaczeniu art. 41 siódmej dyrektywy Rady nr 83/349/EWG z dnia 13 czerwca 1983 r. wydanej na podstawie art. 44 ust. 2 lit. g) (*) Traktatu w sprawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych⁽²⁾ lub przedsiębiorstwa stowarzyszone w rozumieniu art. 33 ust. 1 tamż, lub przedsiębiorstwa należące do tych samych akcjonariuszy;
- 23) „użytkownicy systemu” oznaczają każdą osobę fizyczną lub prawną dostarczającą gaz do systemu lub zaopatrywaną z systemu;
- 24) „odbiorcy” oznaczają hurtowych i końcowych odbiorców gazu ziemnego i przedsiębiorstwa gazownicze, które dokonują zakupu gazu ziemnego;
- 25) „odbiorcy – gospodarstwa domowe” oznaczają odbiorców dokonujących zakupu gazu ziemnego dla potrzeb własnego zużycia w ich gospodarstwach domowych;
- 26) „odbiorcy niebędący gospodarstwami domowymi” oznaczają odbiorców dokonujących zakupu gazu ziemnego, który nie jest przeznaczony na użytek ich własnych gospodarstw domowych;
- 27) „odbiorcy końcowi” oznaczają odbiorców dokonujących zakupu gazu ziemnego na własny użytek;
- 28) „odbiorcy uprawnieni” oznaczają odbiorców, którzy mają prawo do zakupu gazu od wybranego przez nich dostawcy, w znaczeniu art. 23 niniejszej dyrektywy;

(*) Tytuł dyrektywy 83/349/EWG został dostosowany tak, aby wziąć pod uwagę zmianę numeracji artykułów Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską zgodnie z art. 12 Traktatu z Amsterdamu; pierwotne odniesienie do art. 54 ust. 3 lit. g).

(1) Dz.U. L 395 z 30.12.1989, str. 1. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem (WE) nr 1310/97 (Dz.U. L 180 z 9.7.1997, str. 1).

(2) Dz.U. L 193 z 18.7.1983, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2001/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 283 z 27.10.2001, str. 28).

- 29) „odbiorcy hurtowi” oznaczają każde osoby fizyczne lub prawne, inne aniżeli operatorzy systemu przesyłowego i operatorzy systemu dystrybucyjnego, które dokonują zakupu gazu ziemnego w celu jego odsprzedaży wewnątrz systemu lub poza nim, w którym działają;
- 30) „planowanie długoterminowe” oznacza długoterminowe planowanie zdolności dostaw i transportowych przez przedsiębiorstwa gazownicze, aby zaspokoić zapotrzebowanie na gaz ziemny systemu, dywersyfikację źródeł i bezpieczeństwo dostaw gazu odbiorcom;
- 31) „rynek wschodzący” oznacza Państwo Członkowskie, w którym pierwsza dostawa handlowa w ramach jego pierwszego długoterminowego kontraktu na dostawy gazu ziemnego miała miejsce później aniżeli 10 lat temu;
- 32) „bezpieczeństwo” oznacza zarówno bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego jak i bezpieczeństwo techniczne;
- 33) „nowa infrastruktura” oznacza infrastrukturę nieukończoną przed wejściem w życie niniejszej dyrektywy.

ROZDZIAŁ II

OGÓLNE ZASADY ORGANIZACJI SEKTORA

Artykuł 3

Zobowiązania o charakterze użyteczności publicznej i ochrona odbiorcy

1. Państwa Członkowskie powinny zapewnić, w oparciu o swe struktury instytucjonalne i przy należyтым uwzględnieniu zasady pomocniczości, aby, z zastrzeżeniem ust. 2, przedsiębiorstwa gazownicze działały zgodnie z zasadami niniejszej dyrektywy, mając na celu stworzenie konkurencyjnego, bezpiecznego i zrównoważonego pod względem ochrony środowiska rynku gazu ziemnego i aby nie stosowały dyskryminacji wobec żadnego z tych przedsiębiorstw, tak jeśli chodzi o prawa, jak i obowiązki.

2. Przestrzegając w pełni odnośnych postanowień Traktatu, w szczególności jego art. 86, Państwa Członkowskie mogą w ogólnym interesie ekonomicznym nałożyć na przedsiębiorstwa w sektorze gazowniczym zobowiązania z tytułu świadczenia usług o charakterze użyteczności publicznej, mogące odnosić się do bezpieczeństwa, włącznie z bezpieczeństwem dostaw, regularności dostaw, jakości i cen dostaw i ochrony środowiska, włącznie z efektywnością energetyczną i ochroną klimatu. Zobowiązania takie powinny być jasno określone, przejrzyste, pozbawione cech dyskryminacji, weryfikowalne i powinny gwarantować równość dostępu firm gazowniczych UE do krajowych odbiorców. W odniesieniu do bezpieczeństwa dostaw, efektywności energetycznej/zarządzania popytem i dla osiągnięcia celów związanych z ochroną środowiska naturalnego, o których mowa w niniejszym ustępie, Państwa Członkowskie mogą wprowadzić długoterminowe planowanie, z uwzględnieniem możliwości podjęcia starań o dostęp do systemu przez strony trzecie.

3. Państwa Członkowskie przyjmują odpowiednie środki w celu ochrony odbiorców końcowych i zapewniają wysoki stopień ochrony konsumenta, a w szczególności zapewniają odpowiednie środki ochrony słabych ekonomicznie odbiorców, włączając w to odpowiednie środki chroniące ich przed odłączeniem. W tym kontekście mogą przyjąć odpowiednie środki w celu ochrony odległych odbiorców, podłączonych do systemu gazowego. Państwa Członkowskie mogą wyznaczyć dostawcę „z urzędu” dla odbiorców podłączonych do sieci gazowej. Powinny one zapewnić wysoki stopień ochrony odbiorcy, w szczególności odnoszący się do przejrzystości ogólnych zasad i warunków kontraktowych, ogólnych informacji i zasad rozstrzygania sporów. Państwa Członkowskie powinny upewnić się, że uprawniony odbiorca ma realną możliwość zmiany dostawcy. W odniesieniu przynajmniej do odbiorców będących gospodarstwami domowymi są to środki wyszczególnione w załączniku A.

4. Państwa Członkowskie powinny wdrożyć odpowiednie środki w celu realizacji spójnych celów społecznych i ekonomicznych, ochrony środowiska, które mogą obejmować środki przeciwdziałające zmianom klimatycznym oraz zapewniające bezpieczeństwo dostaw. Środki te mogą obejmować w szczególności zapewnienie odpowiednich bodźców ekonomicznych, stosując, tam gdzie zachodzi potrzeba, wszystkie istniejące narzędzia krajowe i Wspólnotowe dla konserwacji i remontowania oraz budowy koniecznej infrastruktury sieciowej, w tym utrzymania przepusławności połączeń systemowych.

5. Państwa Członkowskie mogą zdecydować o niestosowaniu postanowień art. 4 w odniesieniu do dystrybucji, o ile zastosowanie tych postanowień stwarzałoby prawne lub faktyczne przeszkody dla wykonywania zobowiązań nałożonych na przedsiębiorstwa gazownicze w ogólnym interesie ekonomicznym oraz o ile to nie będzie miało szkodliwego wpływu na rozwój wymiany handlowej w stopniu naruszającym interesy Wspólnoty. Interesy Wspólnoty obejmują między innymi konkurencję w odniesieniu do uprawnionych odbiorców, zgodnie z niniejszą dyrektywą i art. 86 Traktatu.

6. W trakcie wdrażania niniejszej dyrektywy Państwa Członkowskie powiadamiają Komisję o wszystkich środkach przyjętych dla realizacji zobowiązań o charakterze użyteczności publicznej, włączając w to ochronę odbiorcy i środowiska naturalnego, oraz o ich możliwym wpływie na konkurencję krajową i międzynarodową, niezależnie od tego, czy środki te wymagają odstępowstwa od postanowień niniejszej dyrektywy. Co dwa lata powiadamiają Komisję o wszelkich zmianach dotyczących przyjętych środków, niezależnie od tego czy wymagają one odstępowstwa od postanowień niniejszej dyrektywy.

Artykuł 4

Procedura zezwoleń

1. W przypadkach gdy wymagane jest zezwolenie (np. licencja, pozwolenie, koncesja, zgoda lub aprobata) na budowę albo eksploatację instalacji gazu ziemnego, Państwa Członkowskie albo każdy właściwy organ przez nie desygnowany udzielają zezwoleń na budowę lub eksploatację na swoim obszarze takich instalacji, gazociągów i związanych z nimi urządzeń, zgodnie z

ust. 2–4. Państwa Członkowskie albo każdy właściwy organ przez nie desygnowany mogą również na tych samych zasadach udzielać zezwoleń na dostawę gazu ziemnego oraz zezwoleń dla odbiorców hurtowych.

2. Jeżeli w Państwach Członkowskich istnieje system zezwoleń, to określają one obiektywne i niedyskryminacyjne kryteria, które powinny być spełnione przez przedsiębiorstwo występujące o zezwolenie na budowę lub eksploatację instalacji gazu ziemnego albo ubiegające się o zezwolenie na dostawę gazu ziemnego. Pozbawione cech dyskryminacji kryteria i procedury udzielania zezwoleń są podawane do wiadomości publicznej.

3. Państwa Członkowskie gwarantują, aby przyczyny każdej odmowy udzielenia zezwolenia były obiektywne i pozbawione cech dyskryminacji oraz aby zostały przedstawione wnioskodawcy. Powody takich odmów są przekazywane do wiadomości Komisji. Państwa Członkowskie ustanawiają procedurę umożliwiającą wnioskodawcy odwołanie się od takich odmów.

4. Ze względu na rozwój nowych obszarów dostaw gazu i ogólną skuteczność działań, z zastrzeżeniem postanowień art. 24, Państwa Członkowskie mogą odmówić udzielenia kolejnego zezwolenia na budowę lub eksploatację systemu gazociągów dystrybucyjnych na każdym określonym obszarze, jeżeli takie systemy gazociągowe zostały już zbudowane lub gdy przewidywana jest ich budowa na tym obszarze oraz gdy istniejąca albo proponowana przepustowość systemu nie jest w pełni wykorzystana.

Artykuł 5

Monitorowanie bezpieczeństwa dostaw

Państwa Członkowskie powinny zapewnić monitorowanie problemów bezpieczeństwa dostaw. Jeżeli Państwa Członkowskie uznają za właściwe, mogą powierzyć to zadanie urzędowi regulacji, o których mowa w art. 25 ust. 1. To monitorowanie powinno w szczególności obejmować bilansowanie podaży i popytu na rynku krajowym, poziom przewidywanego zapotrzebowania i dyspozycyjności dostaw, przewidywaną dodatkową planowaną moc lub będącą w realizacji oraz jakość i poziom usług konserwacyjnych i remontowych sieci, jak również środki dla pokrywania szczytowego zapotrzebowania oraz przeciwdziałania w przypadku przerw w dostawach ze strony jednego albo więcej dostawców. Właściwe organy powinny publikować, najpóźniej do 31 lipca każdego roku, sprawozdanie z wyników monitorowania wyżej wymienionych zagadnień oraz wszystkich środków przyjętych lub przewidywanych oraz powinny przekazać bezzwłocznie ten raport do wiadomości Komisji.

Artykuł 6

Przepisy techniczne

Państwa Członkowskie powinny zapewnić zdefiniowanie kryteriów bezpieczeństwa technicznego oraz opracowanie i podanie do wiadomości publicznej przepisów technicznych ustalających minimalny zakres projektu technicznego i wymogi eksploatacyjne dla podłączenia się do systemu instalacji LNG, instalacji magazynowych, do innych systemów przesyłowych albo dystrybucyjnych oraz do gazociągów bezpośrednich.

Te przepisy techniczne powinny zapewniać współdziałanie systemów i powinny być obiektywne i pozbawione cech dyskryminacji. Powinny być przekazane do wiadomości Komisji zgodnie z art. 8 dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych (1).

ROZDZIAŁ III

PRZESYŁANIE, MAGAZYNOWANIE I LNG

Artykuł 7

Wyznaczenie operatorów systemu

Państwa Członkowskie wyznaczają albo nakładają na przedsiębiorstwa gazownicze będące właścicielami instalacji przesyłowych, magazynowych albo LNG obowiązek wyznaczenia jednego albo więcej operatorów systemu, na okres określony przez Państwa Członkowskie, biorąc pod uwagę efektywność i rachunek ekonomiczny. Państwa Członkowskie przyjmują środki konieczne dla zapewnienia, że operatorzy systemów przesyłowych, magazynowania i LNG działają zgodnie z art. 8–10.

Artykuł 8

Zadania operatorów systemu

1. Każdy operator systemu przesyłowego, magazynowego lub LNG powinien:

- a) w akceptowalnych warunkach ekonomicznych eksploatować, konserwować i remontować oraz rozbudowywać bezpieczne, niezawodne i efektywne instalacje przesyłowe, magazynowe lub instalacje LNG, przy należyтым poszanowaniu środowiska naturalnego;
- b) powstrzymać się od działań dyskryminacyjnych wśród użytkowników systemu lub wśród kategorii użytkowników systemu, zwłaszcza na korzyść przedsiębiorstw zależnych;
- c) dostarczać każdemu operatorowi systemu przesyłowego, każdemu operatorowi systemu magazynowego, każdemu operatorowi systemu LNG lub każdemu operatorowi systemu dystrybucyjnego dostateczną ilość informacji gwarantujących możliwość prowadzenia transportu i magazynowania gazu ziemnego w sposób właściwy dla bezpiecznego i efektywnego działania połączonych systemów;
- d) dostarczać użytkownikom systemu informacji potrzebnych dla uzyskania skutecznego dostępu do systemu.

2. Przepisy przyjęte przez operatorów systemów przesyłowych dla bilansowania gazu w systemie przesyłu powinny być obiektywne, przejrzyste i niedyskryminacyjne, z włączeniem przepisów

(1) Dz.U. L 204 z 21.7.1998, str. 37. Dyrektywa zmieniona dyrektywą 98/48/WE (Dz.U. L 217 z 5.8.1998, str. 18).

dotyczących opłat od użytkowników ich sieci w przypadku spowodowanego przez nich niezbilansowania energetycznego. Warunki świadczenia takich usług przez operatorów systemu przesyłowego łącznie z przepisami i taryfami ustalane są zgodnie z postanowieniami art. 25 ust. 2 w sposób niedyskryminacyjny, odzwierciedlający koszty i powinny być publikowane.

3. Państwa Członkowskie mogą wymagać od operatorów systemu przesyłowego przestrzegania minimalnych wymogów konserwacyjnych i remontowych oraz rozbudowy systemu przesyłowego, włączywszy w to przepustowość wzajemnych połączeń systemowych.

4. Operatorzy systemu przesyłowego powinni zaopatrywać się w energię wykorzystywaną do prowadzenia swych działań, zgodnie z przejrzystymi, pozbawionymi cech dyskryminacji procedurami rynkowymi.

Artykuł 9

Wydzielenie operatorów systemu przesyłowego

1. W przypadku gdy operator systemu przesyłowego stanowi część pionowo zintegrowanego przedsiębiorstwa, powinien on pozostać niezależny, przynajmniej w swej formie prawnej, organizacyjnej i podejmowaniu decyzji, od innych działań niezwiązanych z przesyłem. Te przepisy nie stwarzają obowiązku wyodrębnienia własności aktywów systemu przesyłowego z pionowo zintegrowanego przedsiębiorstwa.

2. W celu zapewnienia niezależności operatora systemu przesyłowego, o której mowa w ust. 1, stosuje się następujące minimalne kryteria:

- a) te osoby, które są odpowiedzialne za kierowanie operatorem systemu przesyłowego, nie mogą uczestniczyć w strukturach zintegrowanego przedsiębiorstwa gazowniczego odpowiedzialnego bezpośrednio lub pośrednio za bieżącą eksploatację w zakresie produkcji, dystrybucji i dostawy gazu ziemnego;
- b) muszą być przyjęte odpowiednie środki w celu zagwarantowania, aby interesy zawodowe osób odpowiedzialnych za kierowanie operatorem systemu przesyłowego były brane pod uwagę w sposób, który zapewni im zdolność niezależnego działania;
- c) operator systemu przesyłowego powinien mieć realne prawa podejmowania decyzji, niezależne od zintegrowanego przedsiębiorstwa gazowniczego, dotyczące aktywów koniecznych do eksploatacji, przeprowadzania konserwacji i remontów albo rozbudowy sieci. Nie powinno to stanowić przeszkody dla funkcjonowania właściwych mechanizmów koordynacyjnych dla ochrony praw przedsiębiorstwa macierzystego do nadzoru ekonomicznego i zarządzania dotyczącego zwrotu z aktywów, uregulowanych pośrednio zgodnie z art. 25 ust. 2, w przedsiębiorstwie zależnym. W szczególności powinno to umożliwić przedsiębiorstwu macierzystemu zatwierdzanie rocznego planu finansowego lub innego równoważnego dokumentu operatora systemu przesyłowego i ustalanie

całkowitych ograniczeń dotyczących poziomu zadłużania się przedsiębiorstwa zależnego. Natomiast nie powinno to umożliwiać przedsiębiorstwu macierzystemu wydawania instrukcji dotyczących bieżącej eksploatacji ani w odniesieniu do indywidualnych decyzji dotyczących budowy lub modernizacji gazociągów przesyłowych, które nie wykraczają poza założenia zatwierdzonego planu finansowego lub każdego innego równoważnego narzędzia;

- d) operator systemu przesyłowego opracowuje program zgodności, który określa środki przyjmowane w celu zagwarantowania wyeliminowania praktyk dyskryminacyjnych i zapewnienia właściwego jego monitorowania. Program określa szczegółowe zobowiązania pracowników w celu realizacji tego zadania. Osoba lub instytucja odpowiedzialna za monitorowanie programu zgodności składa urzędowi regulacji, o którym mowa w art. 25 ust. 1, raport roczny wyszczególniający przyjęte środki, który jest następnie publikowany.

Artykuł 10

Poufność obowiązująca operatorów systemu przesyłowego

1. Z zastrzeżeniem art. 16 albo każdego innego prawnego obowiązku udostępniania informacji, każdy operator systemu przesyłowego, magazynowego lub systemu LNG zachowuje poufność istotnych z handlowego punktu widzenia informacji uzyskanych w trakcie prowadzenia swojej działalności oraz ochrania informacje o jego własnej działalności, które mogą być handlowo korzystniejsze od informacji udostępnianych w sposób dyskryminacyjny.

2. Operatorzy systemów przesyłowych, w ramach sprzedaży lub zakupu gazu ziemnego przez przedsiębiorstwa zależne, nie wykorzystują w nieuzasadniony sposób informacji istotnych z handlowego punktu widzenia, uzyskanych od stron trzecich w kontekście udostępniania lub negocjowania dostępu do systemu.

ROZDZIAŁ IV

DYSTRYBUCJA I DOSTAWA

Artykuł 11

Wyznaczenie operatorów systemu dystrybucyjnego

Państwa Członkowskie wyznaczają albo nakładają na przedsiębiorstwa będące właścicielami albo odpowiedzialne za systemy dystrybucyjne obowiązek wyznaczenia jednego albo więcej operatorów systemu dystrybucyjnego na okres określony przez Państwa Członkowskie, biorąc pod uwagę efektywność i rachunek ekonomiczny, oraz gwarantując zgodność działalności tych operatorów z art. 12–14.

Artykuł 12

Zadania operatorów systemu dystrybucyjnego

1. Każdy operator systemu dystrybucyjnego powinien eksploatować, konserwować i remontować oraz rozbudowywać w warunkach opłacalności ekonomicznej bezpieczny, niezawodny i sprawny system, przy należywym poszanowaniu środowiska naturalnego.
2. W żadnym przypadku operator systemu dystrybucyjnego nie może stosować działań dyskryminacyjnych wśród użytkowników systemu albo wśród kategorii użytkowników systemu, zwłaszcza na korzyść swoich przedsiębiorstw zależnych.
3. Każdy operator systemu dystrybucyjnego powinien dostarczać każdemu innemu operatorowi systemu dystrybucyjnego lub przesyłowego lub operatorowi LNG lub operatorowi systemu magazynowego dostateczną ilość informacji gwarantujących, że transport i magazynowanie gazu ziemnego odbywa się w sposób zgodny z bezpieczną i efektywną eksploatacją połączonych systemów.
4. Każdy operator systemu dystrybucyjnego powinien dostarczać użytkownikom systemu informacji potrzebnych do skutecznego dostępu do systemu.
5. W przypadku gdy operatorzy systemu dystrybucyjnego są odpowiedzialni za bilansowanie gazu w systemie dystrybucyjnym, przyjęte przez nich w tym celu przepisy powinny być obiektywne, przejrzyste i niedyskryminacyjne, z włączeniem przepisów dotyczących opłat od użytkowników systemu w przypadku spowodowanego przez nich niezbilansowania energetycznego. Warunki świadczenia takich usług przez operatorów systemu, łącznie z przepisami i taryfami, ustalone są zgodnie z postanowieniami art. 25 ust. 2 w sposób niedyskryminacyjny i odzwierciedlający koszty i powinny być publikowane.

Artykuł 13

Wydzielenie operatorów systemu dystrybucyjnego

1. W przypadku gdy operator systemu dystrybucyjnego stanowi część pionowo zintegrowanego przedsiębiorstwa, pozostaje niezależny, przynajmniej w swej formie prawnej, organizacyjnej i podejmowania decyzji, od innych działań niezwiązanych z dystrybucją. Te przepisy nie oznaczają obowiązku wyodrębnienia własności aktywów systemu dystrybucyjnego z pionowo zintegrowanego przedsiębiorstwa.
2. W uzupełnieniu wymogów ust. 1, mówiących o tym, że operator systemu dystrybucyjnego jest częścią pionowo zintegrowanego przedsiębiorstwa, operator jest niezależny, w rozumieniu organizacyjnym i podejmowania decyzji, od innych działań niezwiązanych z dystrybucją. Dla osiągnięcia tego celu stosuje się następujące minimalne kryteria:
 - a) te osoby, które są odpowiedzialne za zarządzanie operatorem systemu dystrybucyjnego nie mogą uczestniczyć w strukturach zintegrowanego przedsiębiorstwa gazowniczego odpowiedzialnego, bezpośrednio lub pośrednio, za bieżącą

eksploatację w zakresie produkcji, przesyłu i dostawy gazu ziemnego;

- b) muszą zostać przyjęte odpowiednie środki w celu zagwarantowania, że interesy zawodowe osób odpowiedzialnych za zarządzanie operatorem systemu dystrybucyjnego były brane pod uwagę w taki sposób, który zapewni im zdolność niezależnego działania;
- c) operator systemu dystrybucyjnego ma realne prawa podejmowania decyzji, niezależnie od zintegrowanego przedsiębiorstwa gazowniczego, dotyczące aktywów koniecznych do eksploatacji, przeprowadzania konserwacji i remontów albo rozbudowy sieci. Nie powinno to stanowić przeszkody dla funkcjonowania właściwych mechanizmów koordynacyjnych dla ochrony praw przedsiębiorstwa macierzystego dla nadzoru ekonomicznego i zarządzania, dotyczących zwrotu z aktywów, uregulowanych pośrednio zgodnie z art. 25 ust. 2, w przedsiębiorstwie zależnym. W szczególności powinno to umożliwić przedsiębiorstwu macierzystemu zatwierdzanie rocznego planu finansowego lub innego równoważnego narzędzia operatora systemu dystrybucyjnego i ustalanie całkowitych ograniczeń dotyczących poziomu zadłużania przedsiębiorstwa zależnego. Natomiast nie powinno to umożliwiać przedsiębiorstwu macierzystemu wydawania instrukcji dotyczących bieżącej eksploatacji, ani w odniesieniu do indywidualnych decyzji dotyczących budowy lub modernizacji gazociągów dystrybucyjnych, które nie wykraczają poza założenia zatwierdzonego planu finansowego lub każdego innego równoważnego narzędzia;
- d) operator systemu dystrybucyjnego opracowuje program zgodności, który określa środki przyjmowane w celu zagwarantowania wyeliminowania praktyk dyskryminacyjnych i zapewnienia właściwego jego monitorowania. Program ustala szczegółowe zobowiązania pracowników w celu realizacji tego zadania. Osoba lub instytucja odpowiedzialna za monitorowanie programu zobowiązań składa urzędowi regulacji, o którym mowa w art. 25 ust. 1, roczny raport wyszczególniający przyjęte środki, który jest publikowany.

Państwa Członkowskie mogą zdecydować o zaniechaniu stosowania ust. 1 i 2 w stosunku do zintegrowanych przedsiębiorstw gazownicznych zaopatrujących mniej niż 100 000 odbiorców podłączonych do sieci.

Artykuł 14

Poufność obowiązująca operatorów systemu dystrybucyjnego

1. Z zastrzeżeniem art. 16 albo każdego innego prawnego obowiązku udostępniania informacji, każdy operator systemu dystrybucyjnego zachowuje poufność istotnych z handlowego punktu widzenia informacji uzyskanych w trakcie prowadzenia swojej działalności oraz ochrania informacje o jego własnej działalności, które mogą być handlowo uprzywilejowane, przed ich udostępnieniem w sposób dyskryminacyjny.

2. Operatorzy systemów dystrybucyjnych, w ramach sprzedaży lub zakupu gazu ziemnego przez przedsiębiorstwa zależne, nie wykorzystują w nieuzasadniony sposób informacji istotnych z handlowego punktu widzenia uzyskanych od stron trzecich w kontekście udostępniania lub negocjowania dostępu do systemu.

Artykuł 15

Operator połączonych systemów

Przepisy art. 9 ust. 1 i art. 13 ust. 1 nie stanowią przeszkody dla działalności operatora połączonych systemów: przesyłu, LNG, magazynowania i dystrybucji, który jest niezależny w swej formie prawnej, organizacyjnej i podejmowaniu decyzji od innych działalności niezwiązanych z przesyłem, LNG, magazynowaniem i dystrybucją i który spełnia wymagania określone w lit. a)–d). Te przepisy nie stwarzają obowiązku wyodrębnienia własności aktywów połączonych systemów z pionowo zintegrowanego przedsiębiorstwa:

- a) te osoby, które są odpowiedzialne za kierowanie operatorem połączonych systemów, nie mogą uczestniczyć w strukturach zintegrowanego przedsiębiorstwa gazowniczego odpowiedzialnego, bezpośrednio lub pośrednio, za bieżącą eksploatacją w zakresie produkcji i dostawy gazu ziemnego;
- b) muszą zostać przyjęte odpowiednie środki w celu zapewnienia, że interesy zawodowe osób odpowiedzialnych za kierowanie operatorem połączonych systemów były brane pod uwagę w sposób, który zapewni im zdolność niezależnego działania;
- c) operator połączonych systemów ma realne prawa podejmowania decyzji, niezależnie od zintegrowanego przedsiębiorstwa gazowniczego, dotyczące aktywów koniecznych do eksploatacji, przeprowadzania konserwacji i remontów albo do rozbudowy systemu. Nie stanowi to przeszkody dla funkcjonowania właściwych mechanizmów koordynacyjnych dla ochrony praw przedsiębiorstwa macierzystego do nadzoru ekonomicznego i zarządzania dotyczących zwrotu z aktywów w przedsiębiorstwie zależnym, uregulowanego pośrednio zgodnie z art. 25 ust. 2. W szczególności umożliwia to przedsiębiorstwu macierzystemu zatwierdzanie rocznego planu finansowego lub innego równoważnego narzędzia operatora połączonych systemów i ustalanie całkowitych ograniczeń dotyczących poziomu zadłużania przedsiębiorstwa zależnego. Natomiast nie umożliwia to przedsiębiorstwu macierzystemu wydawania instrukcji dotyczących bieżącej eksploatacji w stosunku do indywidualnych decyzji dotyczących budowy lub modernizacji gazociągów przesyłowych lub dystrybucyjnych, które nie wykraczają poza założenia zatwierdzonego planu finansowego lub innego równoważnego narzędzia;

- d) operator połączonych systemów opracowuje program zgodności, który określa środki przyjmowane w celu zagwarantowania wyłączenia praktyk dyskryminacyjnych i zapewnienia właściwego monitorowania tego zadania. Program ustala szczegółowe zobowiązania pracowników w celu realizacji tego zadania. Osoba lub instytucja odpowiedzialna za monitorowanie programu zgodności składa urzędowi regulacji, o którym mowa w art. 25 ust. 1, roczny raport, wyszczególniający przyjęte środki, który jest publikowany.

ROZDZIAŁ V

ROZDZIELENIE I PRZEJRZYSTOŚĆ KSIĄG RACHUNKOWYCH

Artykuł 16

Prawo wglądu do ksiąg rachunkowych

1. Państwa Członkowskie albo każdy wyznaczony przez nie właściwy organ, którym mogą być urzędy regulacji, o których mowa w art. 25 ust. 1, i organy rozstrzygające spory, o których mowa w art. 20 ust. 3, mają prawo dostępu do ksiąg rachunkowych przedsiębiorstw gazowniczych, tak jak to określono w art. 17, do których wgląd jest im potrzebny do wykonywania ich działalności.
2. Państwa Członkowskie i każdy wyznaczony przez nie właściwy organ, którym mogą być urzędy regulacji, o których mowa w art. 25 ust. 1, i organy rozstrzygające spory zachowują poufny charakter informacji istotnych z handlowego punktu widzenia. Państwa Członkowskie mogą dopuścić do ujawnienia takich informacji, gdy jest to konieczne dla właściwych organów w celu wykonania ich funkcji.

Artykuł 17

Rozdzielenie ksiąg rachunkowych

1. Państwa Członkowskie podejmują konieczne kroki w celu zagwarantowania, aby księgi rachunkowe przedsiębiorstw gazowniczych były prowadzone zgodnie z ust. 2–5. W przypadku kiedy dane przedsiębiorstwo korzysta z odstępstwa od niniejszego wymogu na podstawie art. 28 ust. 2 i 4, powinny one prowadzić przynajmniej wewnętrzne księgi rachunkowe zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu.
2. Przedsiębiorstwa gazownicze, niezależnie od ich struktury własnościowej czy formy prawnej, zobowiązane są sporządzać, poddawać audytowi i publikować swoje roczne sprawozdania finansowe zgodnie z zasadami prawa krajowego dotyczącymi rocznych sprawozdań spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, przyjętymi zgodnie z czwartą dyrektywą Rady 78/660/EWG

z dnia 25 lipca 1978 r. wydaną na podstawie art. 44 ust. 2 lit. g) (*) Traktatu w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek (1). Przedsiębiorstwa, które nie są prawnie zobowiązane do publikowania rocznych sprawozdań, zachowują ich kopię do wglądu publicznego w siedzibie firmy.

3. Przedsiębiorstwa gazownicze w swej wewnętrznej księgowości prowadzą odrębne księgi rachunkowe dla swojej działalności w zakresie przesyłu, dystrybucji, LNG i magazynowania, tak jak byłoby to wymagane, gdyby owe działalności były prowadzone przez odrębne przedsiębiorstwa, ze względu na uniknięcie dyskryminacji, subsydiowania skrośnego i wypaczenia konkurencji. Prowadzą również księgi rachunkowe, które mogą być skonsolidowane, dla innych działalności gazowniczych, niezwiązanych z przesyłem, dystrybucją, LNG i z magazynowaniem. Do dnia 1 lipca 2007 r. przedsiębiorstwa te przechowują oddzielne księgi rachunkowe dotyczące dostaw odbiorcom uprawnionym oraz dostaw odbiorcom nieuprawnionym. W księgach rachunkowych wykazuje się dochody pochodzące z posiadania sieci przesyłowej/dystrybucyjnej. W stosownych przypadkach przechowują skonsolidowane księgi rachunkowe działalności pozagazowniczych. Wewnętrzne księgi rachunkowe zawierają zestawienia bilansowe oraz rachunek zysków i strat dla każdego rodzaju działalności.

4. Audyt, o którym mowa w ust. 2, sprawdza w szczególności przestrzeganie obowiązku unikania dyskryminacji i subsydiowania skrośnego, o których mowa w ust. 3.

5. Przedsiębiorstwa określają w swoich wewnętrznych księgach rachunkowych zasady alokacji aktywów i pasywów, wydatków i przychodów, jak również amortyzacji, z zachowaniem stosowanych w kraju zasad rachunkowości, przestrzeganych przy opracowywaniu odrębnych ksiąg rachunkowych, o których mowa w ust. 3. Te wewnętrzne przepisy mogą zostać zmienione tylko w wyjątkowych przypadkach. Takie zmiany powinny zostać wymienione i należyście uzasadnione.

6. W rocznych sprawozdaniach finansowych oznacza się w uwagach każdą transakcję o określonej wartości przeprowadzaną z przedsiębiorstwami zależnymi.

ROZDZIAŁ VI

ORGANIZACJA DOSTĘPU DO SYSTEMU

Artykuł 18

Dostęp stron trzecich

1. Państwa Członkowskie zapewniają wdrożenie systemu dostępu stron trzecich do systemu przesyłowego i

(*) Tytuł dyrektywy 78/660/EWG został dostosowany dla uwzględnienia zmiany numeracji artykułów Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską zgodnie z art. 12 Traktatu z Amsterdamu; pierwotne odniesienie do art. 54 ust. 3 lit. g).

(1) Dz.U. L 222 z 14.8.1978, str. 11. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2001/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 283 z 27.10.2001, str. 28).

dystrybucyjnego oraz do instalacji LNG na podstawie opublikowanych taryf, stosowanych dla wszystkich uprawnionych odbiorców, w tym przedsiębiorstw dostaw, oraz stosowanych w sposób obiektywny i niedyskryminacyjny wśród użytkowników systemu. Państwa Członkowskie zapewniają, że zatwierdzenie tych taryf albo metodologii ich obliczania przez urząd regulacji, o którym mowa w art. 25 ust. 1, odbędzie się przed ich wejściem w życie oraz że te taryfy i metodologie, w przypadku gdy tylko metodologie są zatwierdzane, są publikowane przed ich wejściem w życie.

2. Operatorzy systemu przesyłowego mają dostęp do sieci innych operatorów systemu przesyłowego, jeżeli jest to konieczne dla realizacji ich zadań w związku z przesyłem transgranicznym.

3. Postanowienia niniejszej dyrektywy nie stanowią przeszkody dla zawierania kontraktów długoterminowych tak długo, jak te kontrakty są zgodne z zasadami konkurencji Wspólnoty.

Artykuł 19

Dostęp do magazynowania

1. W celu zorganizowania dostępu do instalacji magazynowych i do pojemności magazynowych gazociągów i kiedy jest to konieczne z technicznego lub ekonomicznego punktu widzenia, aby zapewnić skuteczny dostęp do systemu dla realizacji dostaw do odbiorców, oraz w celu zorganizowania dostępu do instalacji pomocniczych, Państwa Członkowskie mogą wybrać jedną lub obydwie procedury, o których mowa w ust. 3 i 4. Procedury te należy stosować zgodnie z obiektywnymi, przejrzystymi i niedyskryminacyjnymi kryteriami.

2. Postanowienia ust. 1 nie mają zastosowania do instalacji pomocniczych i do tymczasowego magazynowania związanego z instalacjami LNG, które są konieczne dla procesu regazyfikacji LNG i w następstwie dostarczania gazu do systemu przesyłowego.

3. W przypadku negocjowanego dostępu Państwa Członkowskie przyjmują niezbędne środki, aby przedsiębiorstwa gazownicze i uprawnieni odbiorcy z obszaru lub spoza obszaru objętego połączonymi systemami mieli możliwość negocjowania dostępu do magazynowania i do pojemności magazynowych gazociągów, gdy jest to konieczne z technicznego lub z ekonomicznego punktu widzenia, w celu zapewnienia realnego dostępu do systemu jak również dla zorganizowania dostępu do innych instalacji pomocniczych. Strony zobowiązane są do negocjowania w dobrej wierze dostępu do magazynowania, do pojemności magazynowych gazociągów i do innych instalacji pomocniczych.

Kontrakty na dostęp do magazynowania, do pojemności magazynowych gazociągów i do innych instalacji pomocniczych są negocjowane z właściwym operatorem systemu magazynowania albo z przedsiębiorstwami gazowniczymi. Państwa Członkowskie nakładają na operatorów systemu magazynowania i na przedsiębiorstwa gazownicze obowiązek publikowania głównych warunków handlowych korzystania z magazynowania, z pojemności magazynowych gazociągów i z innych instalacji pomocniczych, w ciągu pierwszych sześciu miesięcy po wejściu w życie niniejszej dyrektywy i corocznie po upływie tego czasu.

4. W przypadku dostępu regulowanego Państwa Członkowskie przyjmują niezbędne środki, aby przyznać przedsiębiorstwom gazowniczym i uprawnionym odbiorcom z obszaru lub spoza obszaru objętego systemem połączonym prawo dostępu do magazynowania, do pojemności magazynowych gazociągów i do innych instalacji pomocniczych, na podstawie opublikowanych taryf lub innych warunków i zobowiązań, dla korzystania z tego magazynowania i z pojemności magazynowych gazociągów, gdy z technicznego lub z ekonomicznego punktu widzenia jest to konieczne dla zapewnienia skutecznego dostępu do systemu oraz w celu zorganizowania dostępu do innych instalacji pomocniczych. To prawo dostępu dla uprawnionych odbiorców może zostać przyznane dla umożliwienia im zawierania umów na dostawę gazu z konkurencyjnymi przedsiębiorstwami gazowniczymi, innymi aniżeli właściciel lub operator systemu albo z przedsiębiorstwem zależnym.

Artykuł 20

Dostęp do sieci gazociągów kopalnianych

1. Państwa Członkowskie przyjmują środki konieczne w celu zagwarantowania przedsiębiorstwom gazowniczym i uprawnionym odbiorcom, gdziekolwiek byliby usytuowani, możliwość uzyskania dostępu do sieci gazociągów kopalnianych (złożowych, kolektorowych i ekspedycyjnych), łącznie z pomocniczymi instalacjami technicznymi systemu związanymi z tym dostępem, zgodnie z niniejszym artykułem, z wyjątkiem tych części sieci i instalacji, które są używane do lokalnej działalności produkcyjnej na obszarze złoża, gdzie wydobywany jest gaz. Przyjęte środki powinny być zgłaszane do Komisji, zgodnie z postanowieniami art. 33.

2. Dostęp, o którym mowa w ust. 1, jest przyznawany w sposób określony przez Państwo Członkowskie zgodnie z właściwymi narzędziami prawnymi. Państwa Członkowskie realizują cele polegające na sprawiedliwym i otwartym dostępie, osiągnięciu konkurencyjnego rynku gazu ziemnego i unikaniu jakiegokolwiek nadużywania dominującej pozycji, przy uwzględnieniu bezpieczeństwa i regularności dostaw, dostępnej albo możliwej do uzyskania przepustowości systemu oraz z uwzględnieniem ochrony środowiska. Następujące zagadnienia mogą być wzięte pod uwagę:

- a) konieczność odmowy dostępu, w przypadkach gdy występuje brak zgodności specyfikacji technicznych, których przewyższenie nie jest realnie możliwe;
- b) konieczność uniknięcia trudności, których przewyższenie nie jest realnie możliwe i które mogłyby zaszkodzić efektywnemu, bieżącemu i planowanemu przyszłemu wydobyciu węgłowodorów, w tym również pochodzącym ze złóż o marginalnej opłacalności ekonomicznej i wykonalności;
- c) konieczność przestrzegania należycie uzasadnionych rozsądnych potrzeb właściciela lub operatora sieci gazociągów kopalnianych w zakresie transportu, oczyszczania i obróbki gazu oraz interesów wszystkich innych użytkowników tych gazociągów kopalnianych lub odnośnych instalacji oczyszczania, obróbki i oddawania gazu do sieci, których to może dotyczyć; oraz

d) konieczność stosowania ich praw i procedur administracyjnych zgodnie z prawodawstwem Wspólnoty dla wydawania zezwoleń na produkcję albo rozwój sieci gazociągów kopalnianych.

3. Państwa Członkowskie zapewniają posiadanie porozumień dla rozstrzygnięcia sporów oraz niezależny od stron urząd posiadający dostęp do wszystkich istotnych informacji dla niezwłocznego rozstrzygnięcia sporów związanych z dostępem do sieci gazociągów kopalnianych, biorąc pod uwagę kryteria określone w ust. 2 oraz liczbę stron, które mogą być zaangażowane w negocjowanie dostępu do tych sieci.

4. W przypadku sporów transgranicznych stosuje się porozumienie dla rozstrzygnięcia sporów dla Państwa Członkowskiego sprawującego jurysdykcję nad siecią gazociągów kopalnianych, do których odmówiono dostępu. Jeżeli w przypadku sporów transgranicznych odnośna sieć znajduje się w więcej niż jednym Państwie Członkowskim, wówczas te Państwa Członkowskie przeprowadzają konsultacje w celu zapewnienia spójnego stosowania postanowień niniejszej dyrektywy.

Artykuł 21

Odmowa dostępu

1. Przedsiębiorstwa gazownicze mogą odmówić dostępu do systemu z powodu braku przepustowości albo tam, gdzie dostęp do systemu uniemożliwiły im wypełnianie usług o charakterze użyteczności publicznej, o których mowa w art. 3 ust. 2, które zostały im wyznaczone, albo z powodu poważnych trudności ekonomicznych i finansowych związanych z kontraktami typu „bierz-lub-płać”, mając na uwadze kryteria i procedury ustalone w art. 27 oraz alternatywne rozwiązanie wybrane przez Państwo Członkowskie zgodnie z ust. 1 tegoż artykułu. Należy podać dokładnie uzasadnione przyczyny takiej odmowy.

2. Państwa Członkowskie mogą przyjąć środki konieczne dla zapewnienia, że przedsiębiorstwo gazownicze odmawiające dostępu do systemu ze względu na brak przepustowości albo brak połączeń systemowych dokona koniecznych usprawnień, o ile jest to ekonomicznie uzasadnione, lub kiedy potencjalny odbiorca chce za nie zapłacić. W przypadku stosowania postanowień art. 4 ust. 4, Państwa Członkowskie przyjmują takie środki.

Artykuł 22

Nowa infrastruktura

1. Główne elementy nowej infrastruktury gazowej, tzn. gazociągi międzysystemowe Państw Członkowskich, instalacje LNG i instalacje magazynowe mogą na podstawie wniosku zostać zwolnione od stosowania wymogów art. 18, 19, 20 i 25 ust. 2, 3 i 4 pod następującymi warunkami:

- a) inwestycja musi zwiększać konkurencyjność dostaw gazu i poprawiać bezpieczeństwo dostaw;

- b) poziom ryzyka związanego z inwestycją jest taki, że inwestycja nie miałaby miejsca bez zastosowania odstępstwa;
- c) infrastruktura musi być własnością osoby fizycznej lub prawnej, która jest osobą odrębną, przynajmniej w swej formie prawnej, od operatorów systemów, w których to systemach infrastruktura zostanie wybudowana;
- d) na użytkowników tej infrastruktury nałożone są opłaty;
- e) odstępstwo nie wpływa szkodliwie na konkurencyjność i efektywne funkcjonowanie wewnętrznego rynku gazowego albo na sprawne funkcjonowanie systemu podlegającego regulacji, do którego infrastruktura jest podłączona.

2. Postanowienia ust. 1 są także stosowane w przypadku znacznego wzrostu przepustowości istniejącej infrastruktury i zmian tej infrastruktury umożliwiających rozwój nowych źródeł dostaw gazu.

3. a) Urząd regulacji, o którym mowa w art. 25, może, indywidualnie dla każdego przypadku, podejmować decyzje w sprawie odstępstwa, o którym mowa w ust. 1 i 2. Jednakże Państwa Członkowskie mogą postanowić, że urzędy regulacji powinny przedstawiać swoją opinię w sprawie wniosku o zastosowanie odstępstwa właściwemu organowi Państwa Członkowskiego w celu wydania formalnej decyzji. Ta opinia jest publikowana wraz z decyzją.

b) i) Odstępstwo może obejmować odpowiednio całość lub część nowej infrastruktury, istniejącą infrastrukturę o znacznie zwiększonej przepustowości albo zmienioną istniejącą infrastrukturę.

ii) W trakcie podejmowania decyzji o zastosowaniu odstępstwa należy zwrócić uwagę, indywidualnie dla każdego przypadku, na potrzebę narzucenia warunków dotyczących okresu obowiązywania odstępstwa i niedyskryminacyjnego dostępu do gazociągów międzysystemowych.

iii) W trakcie podejmowania decyzji o warunkach w niniejszym akapicie bierze się pod uwagę w szczególności czas trwania kontraktów, dodatkową przewidywaną do realizacji przepustowość albo zmianę istniejącej przepustowości, horyzont czasowy projektu i uwarunkowania krajowe.

c) Decydując o przyznaniu odstępstwa właściwy urząd może decydować o przepisach i o mechanizmach zarządzania i alokacji przepustowości, o ile nie stanowi to przeszkody dla realizacji kontraktów długoterminowych.

d) Decyzja o odstępstwie, z uwzględnieniem warunków, o których mowa w lit. b), jest odpowiednio uzasadniana i opublikowana.

e) W przypadku gazociągów międzysystemowych każda decyzja o odstępstwie jest podejmowana po konsultacji z innymi Państwami Członkowskimi albo odpowiednimi urzędami regulacji.

4. Decyzja o zastosowaniu odstępstwa jest bezzwłocznie zgłaszana przez stosowny urząd do Komisji, wraz ze wszystkimi użytecznymi informacjami jej dotyczącymi. Informacje te mogą zostać przekazane Komisji w formie zbiorczej, umożliwiając Komisji podjęcie dobrze uzasadnionej decyzji.

Informacje te zawierają w szczególności:

a) szczegółowe powody, na podstawie których urząd regulacji albo Państwo Członkowskie przyznały odstępstwo, łącznie z informacjami finansowymi uzasadniającymi potrzebę zastosowania odstępstwa;

b) przeprowadzoną analizę wpływu przyznania odstępstwa na konkurencyjność i na sprawne funkcjonowanie wewnętrznego rynku gazowego;

c) powody przyjętego czasu i wielkości udziału całkowitej przepustowości rozpatrywanej infrastruktury gazowej, dla których udzielono pozwolenia na odstępstwo;

d) w przypadku odstępstwa dotyczącego danego gazociągu międzysystemowego, wyniki konsultacji z zainteresowanymi Państwami Członkowskimi albo z urzędami regulacji;

e) wpływ infrastruktury na dywersyfikację dostaw gazu.

W ciągu dwóch miesięcy od otrzymania zgłoszenia Komisja może zażądać od urzędu regulacji albo danego Państwa Członkowskiego wprowadzenia poprawek lub cofnięcia decyzji o przyznaniu odstępstwa. Termin dwumiesięczny może zostać przedłużony o jeden dodatkowy miesiąc, w przypadku gdy Komisja potrzebuje dodatkowych informacji.

Jeżeli urząd regulacji lub dane Państwo Członkowskie nie ustosunkuje się do prośby w ciągu czterech tygodni, ostateczna decyzja jest podejmowana zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 30 ust. 2.

Komisja zachowuje poufność informacji istotnych z handlowego punktu widzenia.

Artykuł 23

Otwarcie rynku i zasada wzajemności

1. Państwa Członkowskie gwarantują, aby uprawnionymi odbiorcami byli:

a) do dnia 1 lipca 2004 roku uprawnieni odbiorcy są określone zgodnie z zapisami w art. 18 dyrektywy 98/30/WE. Państwa Członkowskie publikują do 31 stycznia każdego roku kryteria definiowania tych uprawnionych odbiorców;

b) najpóźniej od dnia 1 lipca 2004 roku wszyscy odbiorcy niebędący gospodarstwami domowymi;

c) począwszy od dnia 1 lipca 2007 r. wszyscy odbiorcy.

2. Dla uniknięcia zakłóceń i zachowania równowagi przy otwieraniu rynków gazowych:

- a) kontrakty na dostawy zawierane z uprawnionym odbiorcą w systemie innego Państwa Członkowskiego nie są zabronione, jeżeli odbiorca jest uważany za uprawnionego w obu rozważanych systemach;
- b) w przypadkach gdy odmawia się transakcji opisanych w lit. a) z tego powodu, że odbiorca jest odbiorcą uprawnionym tylko w jednym z dwóch systemów, Komisja może, biorąc pod uwagę sytuację na rynku i wspólny interes, zobowiązać stronę odmawiającą do zrealizowania żądanych dostaw, na prośbę jednego z dwóch Państw Członkowskich właścicieli obu systemów.

Artykuł 24

Gazociągi bezpośrednie

1. Państwa Członkowskie przyjmują konieczne środki, aby zapewnić:

- a) przedsiębiorstwom gazowniczym założonym na ich terytorium zaopatrywanie uprawnionych odbiorców gazociągiem bezpośrednim;
- b) zaopatrywanie gazociągiem bezpośrednim każdego takiego uprawnionego odbiorcy na ich terytorium przez przedsiębiorstwo gazownicze.

2. W przypadkach gdy wymagane jest zezwolenie (np. licencja, pozwolenie, koncesja, zgoda lub aprobata) na budowę albo eksploatację gazociągów bezpośrednich, Państwa Członkowskie albo każdy właściwy wyznaczony przez nie urząd ustalają kryteria udzielania zezwoleń na budowę albo eksploatację takich gazociągów na ich terytorium. Kryteria te są obiektywne, przejrzyste i niedyskryminacyjne.

3. Państwa Członkowskie mogą udzielać zezwoleń na budowę gazociągu bezpośredniego ze względu na odmowę dostępu do systemu w oparciu o art. 21 bądź wszczęcie procedury rozstrzygnięcia sporu na podstawie art. 25.

Artykuł 25

Urzędy regulacji

1. Państwa Członkowskie wyznaczają jeden albo więcej właściwych organów spełniających funkcję urzędów regulacji. Te urzędy są w pełni niezależne od interesów przemysłu gazowniczego. Na podstawie niniejszego artykułu są one co najmniej odpowiedzialne za zagwarantowanie niedyskryminacji, realnej konkurencji i sprawnego funkcjonowania rynku oraz za monitorowanie w szczególności:

- a) zasad zarządzania i alokacji przepustowości gazociągów międzysystemowych, w powiązaniu z urzędem regulacji albo urzędami tych Państw Członkowskich, z którymi połączenia występują;
- b) wszystkich mechanizmów dla rozwiązywania zagadnienia ograniczeń przepustowości wewnątrz krajowego systemu gazowniczego;
- c) czasu potrzebnego operatorom systemów przesyłowych i dystrybucyjnych na wykonywanie połączeń i napraw;
- d) publikacji przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych, odpowiednich informacji dotyczących gazociągów międzysystemowych, użytkownika sieci i alokacji przepustowości dla zainteresowanych stron, przy wzięciu pod uwagę potrzeby obróbki nieprzetworzonych informacji jako poufnych z handlowego punktu widzenia;
- e) realnego rozdzielenia ksiąg rachunkowych, o którym mowa w art. 17, w celu upewnienia się, że nie ma subsydiowania skrośnego pomiędzy działalnością: przesyłu, dystrybucji, magazynowania, LNG i dostaw;
- f) warunków dostępu do magazynowania i do pojemności magazynowych gazociągów i do innych instalacji pomocniczych wyszczególnionych w art. 19;
- g) zakresu, w którym operatorzy systemu przesyłowego i dystrybucyjnego wypełniają swoje zadania zgodnie z art. 8 i 12;
- h) poziomu przejrzystości i konkurencyjności.

Urzędy regulacji powstałe zgodnie z niniejszym artykułem publikują roczny raport z wynikami monitorowania działalności, o których mowa w lit. a)–h).

2. Urzędy regulacji są odpowiedzialne za ustalanie lub zatwierdzanie przed wejściem w życie co najmniej metodologii użytej do obliczania albo określania warunków dla:

- a) przyłączania i dostępu do sieci krajowych, z uwzględnieniem taryf przesyłowych i dystrybucyjnych. Te taryfy lub metodologie pozwalają na realizację koniecznych inwestycji sieciowych w sposób, który umożliwia tym inwestycjom zagwarantowanie ich opłacalności i wykonalności;
- b) świadczenia usług bilansowania.

3. Nie naruszając ust. 2, Państwa Członkowskie mogą ustalić, że urzędy regulacji mają obowiązek przedstawiać właściwemu organowi Państwa Członkowskiego do formalnego zatwierdzania taryfy albo co najmniej metodologie, o których mowa w poprzednim ustępie, oraz zmiany, o których mowa w ust. 4. W takim przypadku właściwy organ ma moc prawną do przyjęcia lub do odrzucenia projektu decyzji przedłożonej przez urząd regulacji.

Te taryfy albo metodologie, lub zmiany do nich są publikowane razem z decyzją o ich formalnym przyjęciu. Każde formalne odrzucenie projektu decyzji jest również publikowane, wraz z uzasadnieniem.

4. Urzędy regulacji powinny mieć uprawnienia wymagania w razie konieczności od operatorów systemów przesyłowych, LNG i operatorów dystrybucyjnych zmiany warunków, włącznie z taryfami i metodologiami, o których mowa w ust. 1, 2 i 3, dla zagwarantowania właściwych relacji w zakresie ich działania pozbawionego cech dyskryminacji.

5. Każda strona wnosząca skargę przeciw operatorowi systemu przesyłowego, LNG albo systemu dystrybucyjnego w kwestiach, o których była mowa w ust. 1, 2 i 4 oraz w art. 19, może skierować skargę do urzędu regulacji, który, działając jako organ rozstrzygania sporów, wydaje decyzję w terminie dwóch miesięcy od wpłynięcia skargi. Termin ten może zostać przedłużony o dwa miesiące, jeżeli urzędy regulacji zażądają dodatkowych informacji. Termin ten może zostać dalej przedłużony za zgodą strony skarżącej. Taka decyzja ma skutek wiążący do chwili jej unieważnienia po złożeniu odwołania.

6. Każda ze stron, której to dotyczy, mająca prawo wniesienia skargi w sprawie decyzji dotyczącej przyjętych metodologii, zgodnie z ust. 2, 3 lub 4, albo w przypadku gdy urząd regulacji jest zobowiązany skonsultować proponowane metodologie, może wnieść skargę do ponownego rozpatrzenia, najpóźniej w terminie dwóch miesięcy albo krótszym czasie, jeżeli tak ustanowią Państwa Członkowskie, od momentu publikacji decyzji albo propozycji decyzji. Taka skarga nie ma skutku zawieszającego.

7. Państwa Członkowskie przyjmują środki w celu zagwarantowania, że urzędy regulacji są w stanie wywiązywać się ze swych obowiązków, o których mowa w ust. 1–5, w sposób skuteczny i szybki.

8. Państwa Członkowskie stwarzają odpowiednie i skuteczne mechanizmy regulacji, kontroli i przejrzystości w celu unikania każdego przypadku nadużywania pozycji dominującej, w szczególności na szkodę konsumentów i jakiegokolwiek zachowania rabunkowego. Te mechanizmy biorą pod uwagę postanowienia Traktatu, w szczególności jego art. 82.

9. Państwa Członkowskie gwarantują przyjęcie odpowiednich środków, włącznie z postępowaniem administracyjnym lub karnym zgodnie z krajowym ustawodawstwem, przeciwko osobom fizycznym lub prawnym odpowiedzialnym za nieprzestrzeganie przepisów o poufności wymaganych przez niniejszą dyrektywę.

10. W przypadku sporów transgranicznych decydującym urzędem regulacji jest urząd regulacji, którego jurysdykcji podlega operator systemu odmawiający korzystania z systemu lub z dostępu do niego.

11. Skargi, o których mowa w ust. 5 i 6, nie naruszają prawa do odwoływania się na mocy ustawodawstwa Wspólnoty i danego kraju.

12. Krajowe urzędy regulacji powinny przyczyniać się do rozwoju rynku wewnętrznego i do rozwoju płaszczyzny współdziałania poprzez przejrzystą współpracę pomiędzy sobą i z Komisją.

ROZDZIAŁ VII

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 26

Środki bezpieczeństwa

1. W przypadku wystąpienia nagłego kryzysu na rynku energetycznym, w czasie którego zagrożone jest bezpieczeństwo fizyczne albo bezpieczeństwo osób, urządzeń albo instalacji, albo integralności systemu, Państwo Członkowskie może czasowo przyjąć konieczne środki zabezpieczające.

2. Środki te powodują jak najmniejsze możliwe zakłócenia w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego i nie mają większego zasięgu, aniżeli jest to bezwzględnie konieczne dla zaradzenia zaistniałym nagłym trudnościom.

3. Dane Państwo Członkowskie niezwłocznie zawiadamia o przyjętych środkach inne Państwa Członkowskie oraz Komisję, która może zdecydować, czy dane Państwo Członkowskie musi modyfikować albo zaniechać tych środków w takim zakresie, w jakim wypaczają one konkurencję i niekorzystnie wpływają na wymianę handlową w sposób pozostający w sprzeczności z interesem ogółu.

Artykuł 27

Odstępstwa dotyczące zobowiązań „bierz-lub-płać”

1. Jeżeli przedsiębiorstwo gazownicze napotyka albo uzna, że napotkałoby poważne trudności ekonomiczne i finansowe z powodu swoich zobowiązań „bierz-lub-płać” podjętych w jednym lub wielu kontraktach na zakup gazu, wówczas do odnośnego Państwa Członkowskiego lub wyznaczonego właściwego urzędu może zostać przesłany wniosek o czasowe odstępstwo od art. 18. Wnioski powinny, zgodnie z decyzją Państw Członkowskich, być przedstawiane oddzielnie dla każdego przypadku przed odmową dostępu do systemu lub po niej. Państwa Członkowskie mogą także zaoferować przedsiębiorstwu gazowicznemu wybór przedstawienia wniosku przed odmową dostępu do systemu albo po niej. W przypadku gdy przedsiębiorstwo gazownicze odmówiło dostępu, należy niezwłocznie przedstawić podanie. Do podania należy załączać wszelkie istotne informacje dotyczące natury i skali problemu oraz podjętych przez przedsiębiorstwo gazownicze działań na rzecz jego rozwiązania.

Jeżeli brak jest alternatywnych, racjonalnych rozwiązań oraz uwzględniając postanowienia ust. 3, Państwo Członkowskie albo wyznaczony właściwy urząd może podjąć decyzję o przyznaniu odstępstwa.

2. Państwo Członkowskie lub wyznaczony właściwy urząd niezwłocznie zawiadamia Komisję o swojej decyzji przyznania odstępstwa, łącznie z wszelkimi, istotnymi informacjami odnoszącymi się do odstępstwa. Informacje te mogą zostać przedstawione Komisji w zbiorczej formie, umożliwiając jej podjęcie dobrze uzasadnionej decyzji. W ciągu ośmiu tygodni od otrzymania tego zawiadomienia Komisja może zażądać, aby Państwo Członkowskie lub odnośny wyznaczony właściwy urząd zmieniły lub wycofały decyzję o przyznaniu odstępstwa.

Jeżeli Państwo Członkowskie albo wyznaczony właściwy urząd nie spełni tego żądania w ciągu czterech tygodni, zostaje podjęta ostateczna decyzja, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 30 ust. 2.

Komisja zachowuje poufność informacji istotnych ze względów handlowych.

3. Przy podejmowaniu decyzji odnośnie do odstępstw, o których mowa w ust. 1, Państwo Członkowskie albo wyznaczony właściwy urząd oraz Komisja uwzględniają w szczególności następujące kryteria:

- a) cel osiągnięcia konkurencyjnego rynku gazu;
- b) konieczność wypełniania zobowiązań o charakterze użyteczności publicznej i zapewnienia bezpieczeństwa dostaw;
- c) pozycję przedsiębiorstwa gazowniczego na rynku gazowym i rzeczywisty stan konkurencji na tym rynku;
- d) stopień trudności ekonomicznych i finansowych napotykanych przez przedsiębiorstwa gazownicze i przedsiębiorstwa przesyłowe albo przez uprawnionych odbiorców;
- e) daty podpisania oraz warunki odnośnego kontraktu lub odnośnych kontraktów, w tym stopień, w jakim dostosowują się one do zmian na rynku;
- f) wysiłki podjęte w celu znalezienia rozwiązania problemu;
- g) stopień, w jakim w chwili podjęcia odnośnych zobowiązań typu „bierz-lub-płać”, przedsiębiorstwo mogło w sposób racjonalny przewidzieć, mając na uwadze postanowienia niniejszej dyrektywy, zaistnienie prawdopodobieństwa pojawienia się poważnych trudności;
- h) poziom połączeń, integracji systemu z innymi systemami i stopień zdolności współdziałania tych systemów;
- i) skutki, jakie odstępstwo mogłoby mieć dla prawidłowego stosowania niniejszej dyrektywy w odniesieniu do prawidłowego funkcjonowania wewnętrznego rynku gazu ziemnego.

Decyzja w sprawie prośby o odstępstwo dotyczącej kontraktów typu „bierz-lub-płać” zawartych przed wejściem w życie niniejszej dyrektywy nie powinna prowadzić do sytuacji, w której niemożliwe byłoby znalezienie racjonalnych ekonomicznych alternatywnych rynków zbytu. Istnienie poważnych trudności nie

zostanie uznane w żadnym przypadku, jeśli sprzedaż gazu ziemnego nie spadnie poniżej poziomu minimalnych gwarantowanych ilości odbieranego gazu zawartych w kontraktach zakupu gazu typu „bierz-lub-płać” albo dopóki odnośny kontrakt zakupu gazu typu „bierz-lub-płać” może być odpowiednio dostosowany, bądź też przedsiębiorstwo gazownicze może znaleźć alternatywne rynki zbytu.

4. Przedsiębiorstwa gazownicze, którym nie udzielono odstępstwa, o którym mowa w ust. 1, nie odmawiają bądź dłużej nie odmawiają dostępu do systemu z powodu zobowiązań typu „bierz-lub-płać” podjętych w kontrakcie na zakup gazu. Państwa Członkowskie gwarantują przestrzeganie odnośnych postanowień rozdziału VI, a zwłaszcza art. 18–25.

5. Każde odstępstwo udzielone według powyższych postanowień jest należycie uzasadnione. Komisja publikuje decyzję w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

6. W ciągu pięciu lat od wejścia w życie niniejszej dyrektywy Komisja przedłoży raport dokonując przeglądu doświadczeń wynikających ze stosowania niniejszego artykułu, aby w dowolnym czasie umożliwić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie rozważenie potrzeby jego korekty.

Artykuł 28

Rynki wschodzące i odizolowane

1. Państwa Członkowskie niepowiązane bezpośrednio ze zintegrowanym systemem każdego innego Państwa Członkowskiego i mające tylko jednego głównego, zewnętrznego dostawcę mogą wnieść o odstępstwo od art. 4, 9, 23 i/lub 24 niniejszej dyrektywy. Przedsiębiorstwo dostaw mające udział w rynku przekraczający 75 % będzie uznawane za głównego dostawcę. Odstępstwo to wygasa automatycznie z chwilą, gdy przynajmniej jeden z tych warunków nie znajduje dłużej zastosowania. O każdym takim odstępstwie powiadamia się Komisję.

2. Państwo Członkowskie zaliczające się do rynków wschodzących, które z powodu wdrożenia niniejszej dyrektywy napotkałyby na znaczące problemy, może odstąpić od stosowania art. 4, 7, 8 ust. 1 i 2, art. 9, 11, 12 ust. 5, art. 13, 17, 18, 23 ust. 1 i/lub art. 24 niniejszej dyrektywy. Odstępstwo to wygasa automatycznie z chwilą, gdy Państwo Członkowskie nie kwalifikuje się dłużej jako rynek wschodzący. Każde takie odstępstwo jest zgłaszane Komisji.

3. W dniu wygaśnięcia odstępstwa, o którym mowa w ust. 2, zdefiniowanie uprawnionych odbiorców powinno doprowadzić do otwarcia rynku wynoszącego co najmniej 33 % całkowitego rocznego zużycia gazu na krajowym rynku. Dwa lata potem powinien zostać zastosowany art. 23 ust. 1 lit. b), a trzy lata później art. 23 ust. 1 lit. c). Do czasu zastosowania art. 23 ust. 1 lit. b) dane Państwo Członkowskie, o którym mowa w ust. 2, może podjąć decyzję o niestosowaniu art. 18, jeżeli chodzi o instalacje

pomocnicze i tymczasowe magazynowanie dla procesu regazyfikacji i w następstwie dostawę do systemu przesyłowego.

4. Tam gdzie wprowadzenie w życie niniejszej dyrektywy spowodowałyby zasadnicze problemy na geograficznie ograniczonym obszarze Państwa Członkowskiego, w szczególności dotyczące rozwoju infrastruktury przesyłowej i dużej infrastruktury dystrybucyjnej, oraz mając na uwadze przyciągnięcie inwestycji, Państwo Członkowskie może zwrócić się do Komisji o czasowe odstępstwo od postanowień art. 4, art. 7, art. 8 ust. 1 i 2, art. 9, art. 11, art. 12 ust. 5, art. 13, art. 17, art. 18, art. 23 ust. 1 i/lub art. 24, dla działań rozwojowych na tym obszarze.

5. Komisja może udzielić odstępstwa, o którym mowa w ust. 4, biorąc w szczególności pod uwagę następujące kryteria:

- potrzebę inwestycji infrastrukturalnych, których eksploatacja nie byłaby opłacalna w warunkach rynku konkurencyjnego,
 - poziom i przewidywania zwrotu wymaganych nakładów inwestycyjnych,
 - wielkość i dojrzałość przemysłu gazowniczego na danym obszarze,
 - przewidywania rozwoju danego rynku gazowego,
 - geograficzne rozmiary i właściwości danego obszaru lub regionu oraz czynniki społeczno-gospodarcze i demograficzne.
- a) W przypadku infrastruktury gazowej innej niż infrastruktura dystrybucyjna odstępstwo może zostać udzielone tylko wtedy gdy na tym obszarze nie powstała infrastruktura gazowa albo kiedy ta infrastruktura powstała mniej aniżeli 10 lat temu. Czasowe odstępstwo nie może przekraczać 10 lat od chwili pierwszej dostawy gazu na tym obszarze.
- b) W przypadku infrastruktury dystrybucyjnej odstępstwo może zostać udzielone na okres nieprzekraczający 20 lat od chwili pierwszej dostawy przy pomocy wyżej wymienionego systemu na tym obszarze.

6. Luksemburg może skorzystać z odstępstwa od art. 8 ust. 3 i art. 9 na okres pięciu lat licząc od dnia 1 lipca 2004 r. To odstępstwo jest ponownie rozpatrywane przed upływem terminu pięciu lat, a każda decyzja o przedłużeniu odstępstwa na dalsze pięć lat jest podejmowana zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 30 ust. 2. Każde takie odstępstwo jest przedstawiane Komisji.

7. Przed podjęciem decyzji zgodnie z ust. 5, mając na uwadze zasadę poufności, Komisja informuje Państwa Członkowskie o

wnioskach złożonych zgodnie z ust. 4. Decyzja ta wraz z odstępstwami, o których mowa w ust. 1 i 2, jest publikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

8. Grecja może odstąpić od art. 4, 11, 12, 13, 18, 23 i/lub 24 niniejszej dyrektywy z tytułu obszarów geograficznych i okresów wymienionych w koncesjach przyznanych przed dniem 15 marca 2002 r. i zgodnie z dyrektywą 98/30/WE z tytułu rozwoju i wyłącznej eksploatacji sieci dystrybucyjnych na niektórych obszarach geograficznych.

Artykuł 29

Procedura rewizyjna

W przypadku gdy na podstawie raportu, o którym mowa w art. 31 ust. 3, Komisja stwierdzi, że zrealizowanie skutecznego sposobu wprowadzenia dostępu do sieci w danym Państwie Członkowskim, co zapewnia w pełni rzeczywisty, niedyskryminacyjny i niezakłócony dostęp do sieci, pewne zobowiązania nałożone przez niniejszą dyrektywę na przedsiębiorstwa (włącznie z zobowiązaniami dotyczącymi wydzielenia prawnego operatorów systemu dystrybucyjnego) nie są współmierne do założonego celu, wówczas dane Państwo Członkowskie może przedłożyć do Komisji wniosek o zwolnienie z danego wymogu.

Wniosek jest bez opóźnień przedkładany przez Państwo Członkowskie Komisji wraz ze wszystkimi informacjami niezbędnymi do wykazania, że konkluzja osiągnięta w raporcie o zapewnieniu rzeczywistego dostępu do sieci zostanie podtrzymana.

W ciągu trzech miesięcy od otrzymania powiadomienia Komisja wydaje opinię w sprawie wniosku danego Państwa Członkowskiego, a w stosownym przypadku przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie propozycje znowelizowania odpowiednich wymogów dyrektywy. Komisja może przedstawić w propozycjach nowelizacyjnych dyrektywy zwolnienie danego Państwa Członkowskiego ze szczególnych wymogów, pod warunkiem że Państwo Członkowskie wdroży odpowiednie, równie skuteczne środki.

Artykuł 30

Komitet

1. Komisja jest wspomagana przez Komitet.

2. W przypadku odniesienia do niniejszego ustępu stosuje się art. 3 i 7 decyzji 1999/468/WE, z uwzględnieniem postanowień art. 8 tej decyzji.

3. Komitet ustala swój regulamin wewnętrzny.

Artykuł 31

Sprawozdawczość

1. Komisja monitoruje i dokonuje przeglądu stosowania niniejszej dyrektywy oraz przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie ogólne sprawozdanie z postępu wdrożeń przed upływem pierwszego roku po wejściu w życie niniejszej dyrektywy, a następnie co roku. Raport obejmuje co najmniej:

- a) zdobyte doświadczenia i poczynione postępy w tworzeniu kompletnego i w pełni funkcjonalnego wewnętrznego rynku gazu ziemnego oraz przeszkody utrudniające realizację tego celu, włączając w to kwestie dominacji rynkowej, konsolidacji rynku, zachowań rabunkowych albo sprzecznych z zasadami konkurencji;
- b) odstępstwa przyznane na podstawie niniejszej dyrektywy, włącznie z wdrożeniem odstępstwa wyszczególnionego w art. 13 ust. 2 w celu ewentualnych zmian wartości progowych;
- c) zakres w jakim wymogi wydziałania działalności i taryfikacji zawarte w niniejszej dyrektywie odniosły skutek w zapewnieniu uczciwego i niedyskryminacyjnego dostępu do systemu gazowniczego Wspólnoty i równoważnych poziomów konkurencyjności, jak również ekonomiczne, ekologiczne i społeczne konsekwencje otwarcia rynku gazowego dla odbiorców;
- d) analizę zagadnień dotyczących poziomów przepustowości systemu i bezpieczeństwa dostaw gazu ziemnego we Wspólnocie, w szczególności istniejącej i przewidywanej równowagi pomiędzy popytem a podażą, z uwzględnieniem fizycznej zdolności wymiany pomiędzy obszarami i rozwoju magazynowania (włącznie z problemem proporcjonalności regulacji rynku w tej dziedzinie);
- e) szczególną uwagę należy poświęcić środkom przyjętym w Państwach Członkowskich w celu zaspokojenia szczytowego zapotrzebowania oraz postępowania w przypadku przerw w dostawach od jednego albo więcej dostawców;
- f) ogólną ocenę postępów dokonanych w dwustronnych stosunkach z państwami trzecimi produkującymi i eksportującymi lub przesyłającymi gaz ziemny, włącznie z postępowaniem w zakresie integracji rynku, handlu i dostępu do sieci tych państw trzecich;
- g) potrzebę możliwej harmonizacji wymogów, które nie są powiązane z postanowieniami niniejszej dyrektywy.

W stosownych przypadkach raport ten może obejmować zalecenia i środki mające przeciwdziałać ujemnym skutkom dominacji rynkowej i konsolidacji rynku.

2. Co dwa lata raport, o którym mowa w ust. 1, zawiera również analizę różnych środków przyjmowanych w Państwach Członkowskich w celu realizacji usług o charakterze użyteczności publicznej, łącznie z oceną skuteczności tych środków, a w szczególności ich wpływu na konkurencyjność rynku gazowego. W stosownych przypadkach raport może zawierać zalecenia odnośnie do środków, które należy przyjąć na poziomie krajowym w celu osiągnięcia wysokiego standardu usług o charakterze użyteczności publicznej albo środków mających na celu zapobieganie blokowania rynku.

3. Najpóźniej do dnia 1 stycznia 2006 r. Komisja przekazuje Parlamentowi Europejskiemu i Radzie szczegółowy raport przedstawiający postępowanie w tworzeniu wewnętrznego rynku gazowego. Raport uwzględnia w szczególności:

- istnienie niedyskryminacyjnego dostępu do sieci;
- efektywną regulację;
- rozwój infrastruktury gazociągów międzysystemowych, warunki tranzytu i sytuację bezpieczeństwa dostaw we Wspólnocie;
- zakres, w jakim z pełnych korzyści otwierania rynku korzystają małe przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe, szczególnie z uwzględnieniem standardów usług o charakterze użyteczności publicznej;
- zakres praktycznego otwarcia rynków na realną konkurencję, włączając w to zagadnienia dominacji na rynku, konsolidacji rynku, zachowań rabunkowych albo sprzecznych z zasadami konkurencji;
- zakres w jakim odbiorcy rzeczywiście zmieniają dostawców i renegegują taryfy;
- rozwój cen, w tym z cen dostaw, w powiązaniu ze stopniem otwierania rynków;
- istnienie rzeczywistego i niedyskryminacyjnego dostępu stron trzecich do magazynów gazu, kiedy jest to konieczne z technicznego lub ekonomicznego punktu widzenia dla zapewnienia skutecznego dostępu do systemu;
- doświadczenie uzyskane w trakcie stosowania dyrektywy, jeżeli chodzi o faktyczną niezależność operatorów systemu w przedsiębiorstwach zintegrowanych pionowo, oraz czy zostały przyjęte inne środki poza niezależnością funkcjonalną i rozdzieleniem ksiąg rachunkowych, których skutki są takie same, jak przy wydzieleniu prawnym.

W stosownych przypadkach Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie propozycje, w szczególności dla zagwarantowania wysokiego standardu usług o charakterze użyteczności publicznej.

W stosownych przypadkach Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, przed dniem 1 lipca 2007 r., propozycje, w szczególności dla zagwarantowania pełnej i rzeczywistej niezależności operatorów systemu dystrybucyjnego. W razie konieczności propozycje te, zgodnie z prawami konkurencji, dotyczą także środków związanych z zagadnieniami dominacji rynkowej, konsolidacji rynku, zachowań rabunkowych lub sprzecznych z zasadami konkurencji.

Artykuł 32

Uchylenia

1. Dyrektywa 91/296/EWG zostaje uchylona z mocą od dnia 1 lipca 2004 r., z zastrzeżeniem ważności kontraktów, o których mowa w dyrektywie 91/296/EWG art. 3 ust. 1, które zachowują ważność i nadal są stosowane zgodnie z warunkami określonymi w powyższej dyrektywie.

2. Dyrektywa 98/30/WE zostaje uchylona począwszy od dnia 1 lipca 2004 r., z zastrzeżeniem ważności zobowiązań Państw Członkowskich dotyczących terminów transponowania i stosowania wspomnianej dyrektywy. Odniesienia dokonywane do uchylonej dyrektywy są interpretowane jako odniesienia do niniejszej dyrektywy i odczytywane zgodnie z tabelą korelacji w załączniku B.

Artykuł 33

Wdrożenie

1. Państwa Członkowskie wprowadzają w życie, najpóźniej do dnia 1 lipca 2004 r., przepisy ustawowe, wykonawcze i admini-

stracyjne niezbędne do stosowania niniejszej dyrektywy. Niezwłocznie informują o tym Komisję.

2. Państwa Członkowskie mogą odroczyć wdrożenie art. 13 ust. 1 do dnia 1 lipca 2007 r. Nie narusza to przepisów art. 13 ust. 2.

3. Przepisy przyjęte przez Państwa Członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez Państwa Członkowskie.

Artykuł 34

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 35

Adresaci

Niniejsza dyrektywa jest skierowana do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Brukseli, dnia 26 czerwca 2003 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

P. COX

Przewodniczący

W imieniu Rady

A. TSOCHATZOPOULOS

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK A

Środki dotyczące ochrony odbiorcy

W poszanowaniu przepisów Wspólnoty dotyczących ochrony odbiorcy, w szczególności dyrektywy 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽¹⁾ i dyrektywy Rady 93/13/WE ⁽²⁾, środki, o których mowa w art. 3, mają zagwarantować odbiorcom:

- a) prawo zawarcia umowy z dostawcą usług gazowniczych, która określa:
- tożsamość i adres dostawcy;
 - dostarczone usługi, oferowany poziom jakości usługi, jak również czas przewidziany dla pierwszego przyłączenia;
 - jeżeli oferowane, to rodzaj proponowanych usług konserwacyjnych i remontowych;
 - sposoby uzyskiwania zaktualizowanych informacji na temat wszystkich stosowanych taryf i opłat za obsługę (konserwacje i remonty);
 - czas obowiązywania umowy, warunki odnowienia i wygaśnięcia świadczeń usługowych i kontraktu oraz istnienie jakiegokolwiek prawa do rozwiązania umowy;
 - wszelkie ustalenia dotyczące kompensaty i zwrotu kosztów, które są zastosowane w przypadku, gdy nie są spełnione standardy jakości usług zagwarantowane w umowie; oraz
 - metody wszczynania procedur rozstrzygania sporów zgodnie z lit. f).

Warunki umów są uczciwe i znane z góry. W każdym przypadku informacje te są dostarczane przed zawarciem albo przed potwierdzeniem umowy. Kiedy umowy zawierane są przez pośredników, powyższe informacje są również dostarczane przed zawarciem umowy;

- b) otrzymanie stosownego zawiadomienia o każdym zamiarze wprowadzenia zmian do umowy oraz poinformowanie o prawie do wycofania się z umowy po otrzymaniu zawiadomienia. Świadczący usługi powiadamiają bezpośrednio swoich odbiorców-abonentów o jakichkolwiek podwyżkach stawek w odpowiednim czasie, nie później niż jeden okres fakturowania po wejściu w życie podwyżki. Państwa Członkowskie zapewniają odbiorcom możliwość wycofania się z umów, jeżeli oni nie akceptują nowych warunków podanych im do wiadomości przez świadczącego usługi gazownicze;
- c) otrzymywanie przejrzystych informacji o stosowanych cenach i taryfach i o standardowych warunkach dotyczących dostępu do usług i korzystania z usług gazowniczych;
- d) oferowanie szerokiego wyboru sposobu rozliczania płatności. Wszelkie różnice w warunkach odzwierciedlają koszty dla dostawcy o różnych systemach płatności. Ogólne warunki są równe, jednakowe i przejrzyste. Są przedstawione jasno i w zrozumiałym języku. Odbiorcy są chronieni przed nieuczciwymi lub wprowadzającymi w błąd metodami sprzedaży;
- e) niepobieranie opłaty przy zmianie dostawcy;
- f) korzystanie z przejrzystych, prostych i nieuczciwych procedur rozpatrywania skarg. Procedury te umożliwiają uczciwe i szybkie rozstrzygnięcie sporów oraz system zwrotu kosztów lub kompensaty, w przypadkach kiedy jest to uzasadnione. W miarę możliwości powinny one być zgodne z zasadami określonymi w zaleceniu Komisji 98/257/WE ⁽³⁾;
- g) odbiorcom przyłączonym do systemu gazowniczego poinformowanie o ich prawach dostawy gazu ziemnego o określonej jakości, za rozsądne ceny, zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem krajowym.

⁽¹⁾ Dz.U. L 144 z 4.6.1997, str. 19.

⁽²⁾ Dz.U. L 95 z 21.4.1993, str. 29.

⁽³⁾ Dz.U. L 115 z 17.4.1998, str. 31.

ZAŁĄCZNIK B

Tabela korelacyjna

Dyrektywa 98/30/WE	Niniejsza Dyrektywa
artykuł 1	artykuł 1 Zakres
artykuł 2	artykuł 2 Definicje
artykuł 3	artykuł 3 Zobowiązania o charakterze użyteczności publicznej i ochrona odbiorcy
artykuł 4	artykuł 4 Procedura zezwoleń
–	artykuł 5 Monitorowanie bezpieczeństwa dostaw
artykuł 5	artykuł 6 Przepisy techniczne
artykuł 6	artykuł 7 Wyznaczenie operatorów systemu
artykuł 7	artykuł 8 Zadania operatorów systemu
–	artykuł 9 Wydzielenie operatorów systemu przesyłowego
artykuł 8	artykuł 10 Poufność obowiązująca operatorów systemu przesyłowego
artykuł 9 ust. 1	artykuł 11 Wyznaczenie operatorów systemu dystrybucyjnego
artykuł 10	artykuł 12 Zadania operatorów systemu dystrybucyjnego
–	artykuł 13 Wydzielenie operatorów systemu dystrybucyjnego
artykuł 11	artykuł 14 Poufność obowiązująca operatorów systemu dystrybucyjnego
–	artykuł 15 Operator połączonych systemów
artykuł 12	artykuł 16 Prawo wglądu do ksiąg rachunkowych
artykuł 13	artykuł 17 Rozdzielenie ksiąg rachunkowych
artykuły 14–16	artykuł 18 Dostęp stron trzecich
–	artykuł 19 Dostęp do magazynowania
artykuł 23	artykuł 20 Dostęp do sieci gazociągów kopalnianych
artykuł 17	artykuł 21 Odmowa dostępu
–	artykuł 22 Nowa infrastruktura
artykuły 18 i 19	artykuł 23 Otwarcie rynku i zasada wzajemności
artykuł 20	artykuł 24 Gazociągi bezpośrednie
artykuł 21 ust. 2 i 3 i art. 22	artykuł 25 Urzędy regulacji
artykuł 24	artykuł 26 Środki bezpieczeństwa
artykuł 25	artykuł 27 Odstępstwa dotyczące zobowiązań „bierz–lub–płać”
artykuł 26	artykuł 28 Rynki wschodzące i odizolowane
–	artykuł 29 Procedura rewizyjna
–	artykuł 30 Komitet

Dyrektywa 98/30/WE	Niniejsza Dyrektywa	
artykuły 27 i 28	artykuł 31	Sprawozdawczość
–	artykuł 32	Uchylenia
artykuł 29	artykuł 33	Wdrożenie
artykuł 30	artykuł 34	Wejście w życie
artykuł 31	artykuł 35	Adresaci
	Załącznik A	Środki dotyczące ochrony odbiorcy